

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Substantivní kompozita v německých publicistických
textech

Autor: Kamila Jakubů

Vedoucí práce: PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.

Praha 2014

P r o h l a š u j i,

že jsem předloženou bakalářskou práci vypracovala samostatně a veškerou literaturu a další podkladové materiály, které jsem použila, uvádím v Seznamu použité literatury.

Datum

Podpis

Ráda bych poděkovala panu PhDr. Daliboru Zemanovi, PhD. za připomínky a podněty při vedení mé bakalářské práce.

ANOTACE

V teoretické části autorka práce prostuduje sekundární odbornou literaturu týkající se tvoření slov v německém jazyce, definuje pojmy a porovná informace uváděné v jednotlivých publikacích. V praktické části bude vyhledávat substantivní kompozita v novinových článcích otištěných v určitých rubrikách seriózního a bulvárního tisku a porovná, ve kterém typu periodik se substantivní kompozita vyskytují častěji a lingvisticky je blíže určí.

Klíčová slova:

Lexikologie, substantiva, kompozita, publicistické texty

ANNOTATION

In the theoretical part the author scrutinizes some secondary literature sources which deal with word formation in German language, defines terms and compares the informations stated in the publications. In the practical part she will search for the substantive compounds in newspaper articles, which are printed in specific sections of reputable and tabloid press. She compares in which kind of periodicals appear substantive compounds more often.

Key words:

Lexicology, substantives, compounds, journalistic texts

OBSAH

1	ÚVOD.....	3
2	TEORETICKÁ ČÁST.....	5
2.1	Definice pojmu kompozitum	5
2.2	Části kompozit	6
2.3	Motivovanost složenin	8
2.4	Časový vývoj	9
2.5	Druhy kompozit	10
2.5.1	Determinativní kompozita	10
2.5.2	Posesivní kompozita.....	11
2.5.3	Kopulativní kompozita	12
2.5.4	Rekční kompozita	13
2.6	Druhy substantivních kompozit.....	14
2.6.1	Substantivum jako první člen	15
2.6.2	Adjektivum jako první člen	16
2.6.3	Sloveso jako první člen	17
2.6.4	Zájmena jako první člen	18
2.6.5	Číslovky jako první člen.....	19
2.6.6	Neohebné slovní druhy jako první člen.....	19
2.7	Shrnutí teoretické části	20
3	PRAKTICKÁ ČÁST	22
3.1	Deník Bild.....	22
3.2	Frankfurter Allgemeine Zeitung	23

3.3	Deník Bild 1. 4. 2014	24
3.3.1	Celkový počet substantivních kompozit.....	24
3.3.2	Druhy jednotlivých složenin.....	26
3.4	Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung 1. 4. 2014.....	28
3.4.1	Celkový počet substantivních kompozit.....	28
3.4.2	Druhy jednotlivých složenin.....	29
3.5	Porovnání dat z 1. 4. 2014.....	31
3.6	Deník Bild 9. 4. 2014	33
3.6.1	Celkový počet substantivních kompozit.....	34
3.6.2	Druhy jednotlivých složenin.....	35
3.7	Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung 9. 4. 2014.....	37
3.7.1	Celkový počet substantivních kompozit.....	37
3.7.2	Druhy jednotlivých složenin.....	38
3.8	Porovnání dat z 9. 4. 2014	40
3.9	Porovnání dat celkem	42
3.10	Shrnutí praktické části.....	44
4	ZÁVĚR.....	46
5	RESUMÉ.....	48
6	SEZNAM GRAFŮ	49
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	51

1 ÚVOD

Při studiu německého jazyka jsem zjistila, že se v tomto jazyce vyskytuje velké množství složenin. Začala jsem se touto problematikou více zabývat a zjistila jsem, že nejčastěji se v tomto jazyce objevují tzv. substantivní kompozita. To jsou kompozita tvořená dvěma nebo více členy, přičemž posledním členem je právě podstatné jméno. Jelikož se často říká, že německý jazyk je proslulý právě četností kompozit, rozhodla jsem se si toto tvrzení ověřit v praxi.

Jako základ své bakalářské práce jsem zvolila frekvenci výskytu substantivních kompozit v německých publicistických textech. Zajímalo mě také, jestli se tato substantivní kompozita vyskytují stejně často v seriózním i neseriózním tisku. Proto ve své práci porovnávám četnost výskytu substantivních kompozit v seriózním a v bulvárním deníku. Jelikož jsou ovšem seriózní deníky často obsáhlejší a jejich čtenáři bývají náročnější na přesnost výrazů, předpokládám, že se více kompozit bude vyskytovat v seriózním deníku. Cílem práce je tedy potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že v seriózním deníku se vyskytuje více substantivních kompozit než v deníku bulvárním.

Jak jsem uvedla výše, ve své práci budu zkoumat četnost výskytu substantivních kompozit v seriózním a v bulvárním tisku. Pro tento účel jsem zvolila bulvární deník Bild, jelikož je to v Německu nejoblíbenější neseriózní tiskovina. Zástupcem seriózního tisku jsou v mém výzkumu noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung, jelikož jsou uznávány jako nejserióznější a nejobjektivnější noviny v Německu. V úvodu mého výzkumu jsem zjistila, že v obou denících se vyskytuje opravdu velké množství substantivních kompozit, proto jsem se rozhodla oblast mého výzkumu blíže specifikovat. Vybrala jsem tedy z obou deníků pouze jednu rubriku, ve které budu substantivní kompozita analyzovat. Jako nejvhodnější jsem vyhodnotila sportovní rubriku, neboť se objevuje v obou denících a neboť se ve sportovní terminologii nachází velké množství složenin.

V teoretické části se nejprve zaměřím na kompozita obecně, tedy na obecnou definici pojmu kompozitum a na části, ze kterých se každé kompozitum skládá. V následujících kapitolách bude shrnuto rozdělení kompozit na základě porovnání informací z různých odborných publikací. Jedná se především o knihy *Wortbildung der*

deutschen Gegenwartssprache (Fleischer/Barz, 2007) a *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre* (J. Erben, 2000). Nejdůležitější součástí teoretické části je pak rozdělení substantivních kompozit podle slovního druhu figurujícímu na prvním místě ve složenině. Podle tohoto rozdělení pak budou analyzována substantivní kompozita vyskytující se v publicistických textech. V teoretické části budou porovnávány a shrnuty informace z odborných publikací předních německých lingvistů (T. Schippan, P. Eisenberg etc.). Citace z těchto knih jsou vždy v závorce přeloženy, všechny překlady jsou mým dílem.

Informace získané v těchto publikacích pak budou v praktické části dále využity. V této části bude porovnávána četnost výskytu substantivních kompozit obecně a četnost výskytu jednotlivých druhů substantivních kompozit v seriózním (Frankfurter Allgemeine Zeitung) a v bulvárním (Bild) tisku. Celkem budou porovnávána dvě čísla těchto deníků - z 1. a 9. dubna 2014. V první řadě bude tedy porovnán celkový počet substantivních kompozit vyskytujících se v daném čísle. Dále budou porovnány jednotlivé druhy substantivních složenin, přičemž předpokládám, že nejčastěji se v textech budou vyskytovat složeniny skládající ze dvou podstatných jmen. Jako nejčastější druh substantivního kompozita jsou právě tyto složeniny uváděny v odborné literatuře od předních německých jazykovědců (Johannes Erben, Wolfgang Motsch etc.). Dalším cílem této práce tedy je potvrzení nebo vyvrácení hypotézy, že nejčastěji se substantivní kompozita skládají ze dvou podstatných jmen. Dílčí i celkové výsledky výzkumu jsou vždy přehledně graficky zpracovány. Všechny grafy vyskytující se v této bakalářské práci jsou opět mým dílem.

2 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části práce se zaměřím na zpracování problematiky substantivních kompozit v různých jazykovědných publikacích. V úvodu teoretické části krátce definuji pojem kompozitum a dozvíme se, z jakých částí se každé kompozitum skládá. Zvláštní pozornost bude věnována spojovacím konektům, protože v německé slovo tvorbě mají velmi specifické postavení. Ne vždy se v kompozitech musí vyskytovat a také neexistují žádná závazná pravidla pro jejich použití. Jedna kapitola bude dále věnována motivovanosti složenin, podle které se složeniny dělí na zcela motivované a částečně motivované složeniny. Dále se budu krátce věnovat historickému vývoji užívání složenin. Složeniny vznikly původně ze slov stojících ve větě vedle sebe a dnes u mnohých slov ani netušíme, že jsou to vlastně složeniny. K tzv. zkamenění došlo např. u dnů v týdnu.

V dalších kapitolách nastíním rozdělení složenin. Nejprve shrnu rozdělení složenin podle vztahu mezi prvním a druhým členem dané složeniny na základě informací z jednotlivých odborných publikací. Poté se dostanu k rozdělení samotných substantivních kompozit. Substantivní kompozita se samozřejmě vyznačují tím, že druhým členem je vždy substantivum. Prvním členem každé substantivní složeniny ale mohou být různé ohebné i neohebné slovní druhy, např. adjektiva, číslovky ale i předložky.

2.1 Definice pojmu kompozitum

Skládání slov je vedle odvozování nejdůležitější složkou německé slovo tvorbě. Ve výkladu slova kompozitum nepanují žádné rozpory. Jednoduše se dá říci, že složeniny jsou slova, která se skládají z jednoho nebo více volných morfémů a mohou být spojena konektem. Ucelenou formulaci nabízí např. tato definice:

„Komposition nennt man den Wortbildungsprozess, das Kompositum (= Zusammensetzung) ist das daraus entstandene Produkt. Das Kompositum ist eine Morphemverbindung, deren durch binäres Segmentieren gewonnene Bestandteile lexikalische (z. B. Kochtopf = Koch + Topf) bzw. freie grammatische (z. B. Umland = Um + Land) Morpheme oder Morphemverbindungen (Schnellkochtopf = Schnell + Kochtopf) sind.“ (KESSEL/REIMANN 2005: 102)

[Kompozicí se nazývá proces slovo tvorby, při které vzniká kompozitum (= složenina). Kompozitum je spojení morfémů, jejichž součásti jsou získané dvojčleným segmentováním lexikálních (např. hrnec na vaření = vařit + hrnec) nebo gramatických (např. okolí města = okolo + město) morfémů nebo morfemantických spojení (tlakový hrnec = rychle + vařit + hrnec).]

Právě dvojčlenné segmentování je hlavním principem analýzy tvoření slov a je to proces, při kterém je slovo analyzováno až na morfemantickou rovinu. Ne každá složenina ale může být jednoznačně binárně segmentována.

„In Fällen wie Wohnungsbauförderungsgesetz gibt es die Möglichkeit, dass es sich um ein ‚Förderungsgesetz für den Wohnungsbau‘ handelt oder aber um ein ‚Gesetz für die Wohnungsbauförderung‘. Wenn ein Wort durch verschiedene Paraphrasen erklärt werden kann, dann spricht man von Doppelmotivation.“
(KESSEL/REIMANN 2005: 101)

(V případech jako je slovo zákon na podporu výstavby bytů existuje možnost, že se jedná o ‚zákon na podporu výstavby bytů‘ nebo o ‚zákon pro podporu výstavby bytů‘. Pokud může být slovo vysvětleno různými prafázemi, pak mluvíme o dvojité motivovanosti.)

Němčina zná mnoho druhů složenin, nejtypičtějším a nejhojněji zastoupeným je ale substantivní kompozitum. V nejjednodušších případech má toto kompozitum dvě části, přičemž druhou část složeniny tvoří substantivní kmen. První část může být tvořena nejen dalšími slovními druhy, ale i dalšími podstatnými jmény. (EISENBERG 2006: 226)

2.2 Části kompozit

Každé kompozitum je složené ze dvou konstituentů. Druhý konstituent je z pravidla hlavou i jádrem celého slova. Hlavou je myšlena ta část slova, která určuje gramatické kategorie (např. u slova Haustür je hlavou Tür a proto je celé slovo ženského rodu). Jádrem je míněno sémantické centrum složeniny (slovo Haustür je podmnožinou všech dveří, sémantickým centrem je tedy slovo Tür). U některých složenin můžeme najít zbytky vnitřní flexe, jedná se zejména o spojení s adjektivy: *ein*

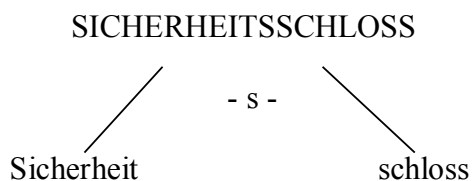
Hoheslied/das Hohelied; die Langeweile/aus Langerweile. (EISENBERG 2006: 226; FLEISCHER/BARZ 2007: 88)

Další publikace nabízejí jiné možnosti, jak kompozita členit. Hlavními částmi kompozit jsou přímé konstituenty (unmittelbare Konstituenten) a spojující konekty (Fugenelemente).

„Unter Konstituenten verstehen wir ein Wort, eine Konstruktion oder ein Morphem, die in eine größere Konstruktion eingehen. Alle außer den kleinsten Konstituenten sind Konstruktionen, und alle außer den größten Konstruktionen sind Konstituenten. Das gilt für Wörter wie für Sätze. In den Konstruktionen Aufbau-erfolge, Überschaubarkeit entsprechen die Konstituenten den Morphemen.“ (FLEISCHER/BARZ 2007: 42)

(Výrazem konstituenty rozumíme slovo, konstrukci nebo morfém, konstituenty vytvářejí větší konstrukce. Všechny konstituenty, kromě těch nejmenších, jsou konstrukcemi a všechny konstrukce, vyjma těch největších, jsou konstituenty. To platí pro slova i věty. V konstrukcích jako je následek výstavby nebo přehlednost odpovídají konstituenty morfémům.)

Spojující konekty se ve složeninách vyskytovat mohou i nemusí, neexistují žádná pravidla, která by použití konektů blíže specifikovala. Často je také používání těchto konektů regionálně podmíněno (např. Schweinsbraten v Rakousku, Švýcarsku a jižním Německu a Schweinebraten v severním Německu). V němčině se vyskytují tyto konekty: -n- (Blumenvase), -s- (Zweifelsfall), -ns- (Glaubensfrage), -e- (Pferdewagen), -er- (Kindergarten), -en- (Heldenmut), -es- (Siegeswille), -ens- (Schmerzensschrei) a nulový konekt (Waldweg). Někdy je použití konektu spojeno také s užitím přehlásky (např. Bücherregal). Na tomto místě musíme zmínit také cizí konekty, jako je např. -ial- (Territorialvertiedigung) a -o- (Physiotherapeut).

(EISENBERG 2006: 236; KESSEL/REIMANN 2005: 102)

V německých složeninách bývá nejčastěji pojítkem nulový konekt. Více než 70% substantivních a adjektivních kompozit má právě tento nulový konekt. Z pravidla se žádný konekt nepoužívá u substantivních kompozit, jejichž první člen tvoří adjektivum (např. das Kleingeld). Spojovací konekt -s- se vždy používá ve složeninách, jejichž první člen končí sufixem *-keit*, *-heit*, *-igkeit*, *-tum*, *-schaft*, *-ung*, *-sal* a *-ling* (např.: die Freiheitsglocke, das Schicksalslied, die Fürstentumsgrenze). U některých kompozit je někdy složité rozlišit, zda se jedná o konekt -en- nebo poze -n-. V takovém případě musíme přikročit k binárnímu segmentování a určit nominativ singuláru u prvního členu složeniny. U slova *die Anschriftenänderung* zní nominativ singuláru prvního členu *Anschrift*, proto je zde konektem -en-. Naopak u slova *das Scheunentor* zní nominativ singuláru *Scheune*, konektem je tedy pouze -n-. Přestože konekty v němčině vypadají jako morfémy, v žádném případě se o morfémy nejedná. (EISENBERG 2006: 236; KESSEL/REIMANN 2005: 103)

2.3 Motivovanost složenin

U jednoduchých slov často nevíme, jak vlastně vznikla a proč je používáme právě v tomto znění. U složenin je ale situace jiná.

„Warum wir zu einem Stuhl Stuhl sagen und nicht etwas anderes, ist für uns ersichtlich; wenn wir aber die Wortverbindung Küchenstuhl benutzen und wissen, was Küche und Stuhl bedeutet, dann können wir daraus folgern, was ein Küchenstuhl sein muss, nämlich ‚ein Stuhl in der/für die Küche‘.“ (KESSEL/REIMANN 2005: 96)

(Proč říkáme židli židle a ne jinak, pro nás není zřejmé; pokud ale použijeme slovní spojení kuchyňský stůl a víme, co znamená kuchyň a stůl, pak z toho můžeme vyvodit, co kuchyňský stůl musí být, totiž ‚stůl v kuchyni/do kuchyně‘.)

Primárně můžeme mluvit o zcela motivovaných a částečně motivovaných složeninách. U zcela motivovaných složenin je situace jasná – pokud rozumíme jednotlivým částem, můžeme odvodit i celkový význam složeniny (viz příklad se slovem židle výše). Částečně motivované složeniny můžeme rozdělit na složeniny s unikátním morfémem (význam odhadujeme pouze podle druhého členu složeniny, první člen pro nás dnes už nemá význam – např. Brombeere) a složeniny s metaforickou

první nebo druhou částí (význam odhadujeme na základě přenesení významu – např. Handschuh - nejedná se o botu, ale má stejnou funkci jako bota). (KESSEL/REIMANN 2005: 97)

K dalším druhům patří idiomatizované složeniny, jejichž význam nemůžeme odhadnout podle významu jednotlivých částí a není ani metaforicky odůvodnitelný (např. Junggeselle = svobodný muž => nejedná se o tovaryše a nemusí být ani mladý). Dále můžeme hovořit o demotivovaných složeninách, ve kterých složeninu poznáme pouze na základě počtu slabik a jejich tvaru (jedná se o zastaralé složeniny jako je např. Schmetterling a dnes už nevíme, co jednotlivé části znamenaly). U demotivovaných slov může docházet k tzv. remotivaci, kdy se lidé pokouší demotivovaná slova nově vysvětlit. Další skupinou jsou zvukově motivované složeniny. Ty jsou spojeny hlavně s řečí dětí, které je často používají a samy vytvářejí (např. der Wauwau = pes, das Töfftöff = motocykl). (KESSEL/REIMANN 2005: 96-97)

2.4 Časový vývoj

Skládání slov jako způsob slovtvorby vzniklo z volného syntaktického spojování slov. Spojování dvou sousedících slov vedlo k vytvoření modelu kompozice. Nejdříve se spojovala vyskloňovaná jména se vztažným slovem, tak vznikaly složeniny jako Tageslicht (des Tages Licht). Proto se také vyskytuje písmeno -s- v řadě kompozit jako vyjádření genitivu. Přesto se toto -s- vyskytuje i u složenin, jejichž konstituent je ženského rodu (např. das Freundschaftsgeschenk). Ne vždy má tedy toto písmeno ve složeninách genitivní význam, a to i u konstituentů mužského a středního rodu. Dnes považujeme za slova jednoduchá mnohé výrazy, které původně byly složeninami (např. Jungfer vzniklo ze starogermánského juncfrouwe, což znamenalo mladá šlechtična). Zajímavý je také původ názvů dnů v týdnu, u kterých došlo ke „zkamenění“:

„Montag – Mon – ‚Mond‘ ist noch im 17. Jh. üblich. Übersetzung von lat. dies lunae – ‚Tag des Mondes‘

Dienstag – Diens – mhd.¹ Zies – Name des germanischen Gottes Ziu, übersetzt aus lat. Martis dies

---

¹ Mhd. = Mittelhochdeutsch = hornoněmčina – vývojový stupeň němčiny, který se uplatňoval mezi lety 1050 – 1350.

Donnerstag – Donners - ,Tag des Donnergottes' nach lat. Iovis dies

Freitag – Frei – ahd.² Fria - ,germ. Göttin Freia' - nach lat. dies Veneris (,Tag der Venus')“ (SCHIPPAN 2002: 118)

[Pondělí – *Mon* - ,Měsíc' je běžný ještě v 17. stol. Překlad latinského *dies lunae* – ,den měsíce'

Úterý – *Diens* – hornoněmecky *Zies* – jméno germánského boha *Ziu*, překlad latinského *Martis dies*

Čtvrtek – *Donners* - ,den boha hromů' podle latinského *Iovis dies*

Pátek – *Frei* – starohornoněmecky *Fria* - ,germánská bohyně *Freia'* - podle latinského *dies Veneris* (,den Venuše')]

2.5 Druhy kompozit

V této kapitole bych nejdříve chtěla shrnout druhy kompozit obecně, příklady zde uváděné budou ovšem vztaženy k substantivním složeninám. Druhům substantivních kompozit se bude věnovat následující kapitola. Jednotlivé publikace ovšem nejsou v pohledu na druhy kompozit zcela jednotné.

2.5.1 Determinativní kompozita

Základem u těchto kompozit je skutečnost, že první člen nějak specifikuje člen druhý. První část složeniny je označována jako modifikátor (*mod*) a blíže určuje část druhou. Druhá část se nazývá determinát a celek pak bývá označován jako determinativní kompozitum. V rámci determinativních kompozit může docházet ke spojení dvou substantiv (*das Schulheft*, *der Aktenordner*), ke spojení adjektiva a substantiva (*das Edelgas*, *der Großrechner*), slovesa a substantiva (*der Esstisch*, *der Schießplatz*) a nepříliš často dokonce ke spojení předložky a podstatného jména (*die Nebenfrau*, *der Beifahrer*). (EISENBERG 2006: 226)

Také Johannes Erben uvádí determinativní kompozitum, jako jeden z druhů kompozit. V jeho publikaci je pak dále členěno na kompozita se substantivním základovým slovem a složeniny s adjektivním základovým slovem. V rámci kompozit

---

² Ahd. = Althochdeutsch = stará horní němčina – první vývojová fáze němčiny, datovaná roky 750 – 1050.

se substantivním základovým slovem se věnuje především spojení dvou podstatných jmen. Blíže se pak zabývá především užitím konektů při spojení dvou substantiv. Nejběžnější je použití nulového konektu, dále bývají jednotlivé členy spojeny pomocí -e-, -(e)n-, -er-, -(e)s- a -ens-. Jako další typy kompozit se substantivním základovým slovem uvádí ještě spojení adjektiva a substantiva a spojení slovesa (resp. slovesného kmenu) se substantivem. Na rozdíl od Eisenberga zde tedy vůbec není zmíněno spojení předložky s podstatným jménem. (ERBEN 2000: 62 – 70)

Pro srovnání zde ještě uvedu třetí publikaci, která se zmiňuje o determinativních kompozitech. Katja Kessel a Sandra Reimann ovšem determinativním kompozitům věnují poměrně málo prostoru. Opět zde narážíme na rozdělení složenin na kompozita se substantivním a adjektivním základem. Blíže je zde také vysvětleno, z čeho se taková složenina skládá:

„Das Erstglied heißt Bestimmungswort, das Zweitglied Grundwort, wobei die Bedeutung des Kompositums im Grundwort bereits enthalten ist. Man spricht von einem endozentrischen Bedeutungsverhältnis der beiden Konstituenten. Bsp.: Wolljacke ist ‚eine Jacke aus Wolle‘; Gartentor ist ein ‚Tor zum Garten‘.“
(KESSEL/REIMANN 2005: 104)

(První člen se jmenuje určující slovo, druhý člen základové slovo, přičemž význam složeniny je obsažen v základovém slově. Mluví se o endocentrickém významovém vztahu obou konstituentů. Příklad: Vlněná bunda je ‚bunda z vlny‘; zahradní brána je ‚brána do zahrady‘.)

2.5.2 Posesivní kompozita

U posesivních (přivlastňovacích) kompozit panuje mezi prvním a druhým členem hypotaktický (podřadný) vztah. Slovo posesivní poukazuje na vlastnický vztah, často totiž posesivní kompozita označují osoby, které „vlastní“ danou (ve složenině jmenovanou) vlastnost. Příkladem může být slovo *der Glatzkopf*, které označuje člověka s holou lebkou. Na rozdíl od determinativních kompozit zde v samotné složenině není výslovně uvedeno, co dané kompozitum označuje. Jako příklad můžeme uvést slovo *der Schlaukopf*, které označuje mazaného člověka. Slovo člověk (*der Mensch*) se ve složenině vůbec nevyskytuje. Další příklady jsou slova jako *der*

Achtzylinder (označení pro osmiválcový motor) nebo *das Zweirad* (dvoukolka). (KESSEL/REIMANN 2005: 104)

Peter Eisenberg ve své publikaci také zmiňuje přivlastňovací kompozita a uvádí, že posesivní složeniny se také označují jako Bahuvrihi, což je staroindický výraz pro tato kompozita. Dále rozděluje posesivní kompozita podle toho, z jakých slovních druhů se složenina skládá. Jako příklad pro spojení dvou substantiv jsou zde jmenována kompozita: *der Schafskopf* (skopová hlava), *der Milchbart* (holobrádek) nebo *der Hasenfuß* (strašpytel). Také Eisenberg nabízí vysvětlení, proč se tato kompozita označují jako posesivní:

„Sie dienen meist zur Kennzeichnung von Lebewesen nach dem Prinzip des pars pro toto³: Der Kopf des Kompositums ist die Bezeichnung eines Körperteils (deswegen possessiv), der durch Determinans näher bestimmt wird.“ (EISENBERG 2006: 232)

[Slouží většinou k označení organismu podle principu pars pro toto: hlava kompozita je označení části těla (proto posesivní, přivlastňovací), která je blíže určena determinantem.]

Posesivní kompozita jsou tedy složeniny s determinativním vztahem mezi dvěma konstituenty, přesto ale neoznačuje druhý člen žádný pojem, který by byl nadřazený členu prvnímu. Slovo *das Langbein* tedy neoznačuje druh nohy (tak jako např. slovo *das Holzhaus* označuje druh domu), ale používá se pro označení člověka, který má dlouhé nohy. Převážně se tedy jedná o označení osob, zvířat a rostlin. Některá tato kompozita jsou dnes nahrazována odvozeninami s příponou *-er* (např. *der Tausendfüßler*, *der Dickhäuter*). (FLEISCHER/BARZ 2007: 125)

2.5.3 Kopulativní kompozita

Pro kopulativní (slučovací) složeniny je typické, že obě součásti tohoto slova jsou zaměnitelné bez změny významu slova. V rámci kopulativních kompozit tedy můžeme pozorovat parataktický (souřadný) vztah mezi jednotlivými částmi daného slova. Tento vztah můžeme pozorovat např. u slov jako je *der Hosenrock*, kdy může po záměně

---

³ Pars pro toto (lat.) = část za celek

vzniknout slovo *die Rockhose* a význam složeniny zůstane stejný. Často se také jedná o spojení dvou barev (rotweiß ale i weißrot) nebo u spojení dvou křestních jmen (Anne-Marie ale i Marie-Anna). Tento typ kompozit není příliš častý, přesto se ale zejména u substantiv a adjektiv vyskytuje. (ERBEN 2000: 61; KESSEL/REIMANN 2005: 105)

V rámci kopulativních kompozit je tedy běžné, že obě části složeniny mohou být zaměněny bez změny významu daného kompozita. Přesto u mnohých kopulativních kompozit není běžné, že by se používaly v obou tvarech. Jejich použití často podléhá zažitým konvencím, a proto běžně používáme slovo *die Strumpfhose* a ne výraz *der Hosenstrumpf*. Přesto by toto slovo teoreticky bylo možné také užívat. Dalším pravidlem při utváření těchto kompozit je to, že oba konstituenty musí být stejného slovního druhu. Dochází tedy ke spojení dvou substantiv, dvou adjektiv atd. (FLEISCHER/BARZ 2007: 128)

Kopulativní kompozita můžeme také rozdělit na složeniny exocentrické a endocentrické. U exocentrických kopulativních kompozit nemůže ani první, ani druhý člen sémanticky reprezentovat celou složeninu. Doložit si to můžeme na slovu *die Strumpfhose* – nejedná se ani o kalhoty, ani o punčochy (přesto v sobě toto slovo obsahuje „něco“ z kalhot i punčoch). Tento exocentrický vztah si můžeme také doložit u zvířecích kříženců, jako je např. slovo *die Schafziege* (kříženec ovce a kozy, v češtině se používá výraz kovce). Ve skupině endocentrických kopulativních kompozit je situace jiná, taková složenina označuje dvě stránky jednoho denotátu. Většinou se jedná o pojmenování osob. Jako příklad můžeme uvést slovo *der Sänger-Darsteller* jako označení někoho, kdo je současně zpěvák i herec. (FLEISCHER/BARZ 2007: 128)

2.5.4 Rekční kompozita

U rekčních kompozit má druhá část složeniny specifické rekční vlastnosti. Druhá část takové složeniny je tvořena substantivním kmenem, který byl odvozen od slovesného nebo adjektivního kmenu, a který tak „zdedil“ některé valenční vlastnosti. Jako příklad je často uváděno slovo *die Geldwäscherfahndung* – sloveso *fahnden* musí být doplněno prepozičním předmětem (*fahnden nach jemandem/ nach etwas*), pokud dojde k zpodstatnění tohoto slovesa (*die Fahndung*), musíme opět přidat prepoziční přívlastek (*Fahndung nach jemandem/nach etwas*). Pokud tedy chceme vytvořit kompozitum, musí první část tohoto kompozita převzít sémantickou roli přívlastku

(jemand fahndet nach Geldwäschern → Fahndung nach Geldwäschern → Geldwäscherfahndung). (EISENBERG 2006: 230-231)

V odborných publikacích se ovšem vyskytuje i zcela jiná definice prepozičních rekčních kompozit:

„Wie beim Possessivkompositum liegt auch beim präpositionalen Rektionskompositum ein exozentrisches Bedeutung vor. Das mit dem Kompositum Bezeichnete liegt also außerhalb der Zusammensetzung. Der Unterschied ist, dass eine Präposition das Erstglied ist.“ (KESSEL/REIMANN 2005: 104)

(Stejně jako u přivlastňovacích kompozit se vyskytuje u prepozičních rekčních kompozit exocentrický význam. Kompozitem označované leží tedy mimo složeninu. Rozdíl je v tom, že zde vystupuje předložka jako první člen.)

Jako příklad jsou zde uvedena slova *der Vormittag* a *die Untertasse*. *Vormittag* označuje čas před polednem, nikoliv dřívější poledne, stejně jako *Untertasse* není označení pro nižší šálek. S vykřičníkem je zde také uvedeno, že ne všechna kompozita mající jako první člen předložku jsou kompozita rekční (např. *das Umland*). (KESSEL/REIMANN 2005: 105)

2.6 Druhy substantivních kompozit

Substantivní kompozita můžeme rozdělit podle slovního druhu, kterým je první člen dané složeniny. Nejčastějším slovním druhem na prvním místě bývá adjektivum a substantivum, ukážeme si ale, že se ve složeninách mohou objevovat i jiné slovní druhy.

„Unter den zahlreichen Kompositionsarten, die das Deutsche kenn, gilt als prototypisch das Substantivkompositum. Im einfachsten Fall ist es zweigliedrig mit einem Substantivstamm als zweitem Bestandteil. Der erste Bestandteil kann sowohl substantivisch wie adjektivisch und verbal sein. Weniger häufig sind präpositionale. Andere erste Bestandteile sind ebenfalls möglich, aber viel seltener.“ (EISENBERG 2006: 226)

(Mezi mnoha druhy složenin, které němčina zná, platí jako typické substantivní kompozitum. V nejjednodušším případě je dvojčlenné a druhým členem je substantivní kmen. První člen může být substantivní, adjektivní i slovesný. Méně častý je prepoziční. Ostatní první členy jsou sice možné, ale velmi neobvyklé.)

2.6.1 Substantivum jako první člen

Tato kompozita vznikají spojením dvou substantiv. Nemusí se ale vždy jednat pouze o spojení dvou jednoduchých substantiv. Jako příklad pro takové spojení můžeme uvést slovo *die Stadt-bahn*. Často dochází také ke spojení jednoduchého podstatného jména se složeninou. Tato složenina se může v rámci kompozita vyskytovat jak na prvním, tak na druhém místě. Příkladem pro spojení složeniny a jednoduchého substantiva je např. slovo *das Großstadt-kind*, složenina na druhém místě se poté objevuje např. v kompozitu *die Stadt-autobahn*. (FLEISCHER/BARZ 2007: 95; MOTSCH 1999: 391)

Prvním nebo druhým členem složeniny může být také odvozenina tvořená příponou. Zbývající člen opět nemusí být tvořený pouze jednoduchým substantivem. Příkladem pro taková substantivní kompozita je slovo *der Fremdsprachen-lehrer*. Tuto složeninu tvoří dvě substantiva, přičemž první podstatné jméno vzniklo spojením adjektiva a substantiva, druhé je pro změnu odvozeninou slovesa *lehren*. Některá substantivní kompozita vznikla dokonce spojením dvou derivátů (např. *der Reinigungsdienst*, *die Bildungsmöglichkeit*). (FLEISCHER/BARZ 2007: 96)

Specifickou skupinou kompozit jsou tzv. polymorfematické složeniny. Dnes jsou nejčastěji tato kompozita tvořená čtyřmi základovými morfémy. Polymorfematická kompozita můžeme rozdělit do dvou skupin. První skupinou jsou kompozita se symetrickým rozdělením morfémů mezi první a druhý člen složeniny (*die Autobahnraststätte*, *der Braunkohlen-tagebau*), druhou pak složeniny s asymetrickým rozdělením morfémů (*die Welt-Tierärztegesellschaft*, *die Waffenstillstand-verhandlungen*). Polymorfematická kompozita mají často tendenci ke zkracování (např. *StVZO* = *Straßenverkehrs-Zulassungs-Ordnung*). V užití polymorfematických kompozit můžeme pozorovat také tyto skutečnosti: (NAUMANN 1972: 96; FLEISCHER/BARZ 2007: 98)

„Die polymorphemischen Komposita sind vorwiegend eine Erscheinung geschriebener Sprache, und ein erheblicher Teil davon ist als Terminus in Fachwortschätzen fixiert. Doch ihre Bildung und Verwendung ist keineswegs darauf beschränkt; auch im nichtfachgebundenen Gebrauch wächst ihre Zahl: Fernsehedauerkonsum, Sonnabendnachmittagsbehaglichkeit u. a.“
(FLEISCHER/BARZ 2007: 98)

(Polymorfematická kompozita se převážně objevují v psané řeči a značná část z nich je fixována jako termíny v odborném jazyce. Přece jen ale jejich tvorba a užití není omezeno pouze na to; jejich počet stoupá také v neodborném jazyce: dlouhodobé sledování televize, nedělní odpolední pohoda.)

2.6.2 Adjektivum jako první člen

U tohoto typu kompozit bývá prvním členem obvykle jednoduché adjektivum, druhým pak samozřejmě substantivum (die Hochbahn, die Kleinreparatur). Adjektivní první člen je vždy nesklonný. Při tvorbě těchto složenin musíme věnovat pozornost adjektivům končícím hláskou *-e*. U těchto přídavných jmen koncové *-e* úplně vypouštíme. Jedná se např. o adjektiva jako je *öde* (das Ödland) nebo *mürbe* (das Mürbfleisch). Konkrétně u tohoto adjektiva ale můžeme narazit i na složeniny, které si koncové *-e* zachovaly (např. der Mürbeteig). (FLEISCHER/BARZ 2007: 103; MOTSCH 1999: 375)

Někdy bývá těžké rozlišit, kdy se jedná o adjektivní a kdy o substantivní první člen. V takových případech si musíme pomoci parafrází. Typickým příkladem jsou složeniny s *Fern-*. Ve většině případů se zde jedná o podstatné jméno (Fernblick = Blick in die Ferne atd.) Pozor si musíme dávat také na složeniny spojující adjektivum s označením nějaké části lidského těla. Kompozita jako třeba *die Blauauge* nebo *der Blondkopf* se většinou vztahují k celé osobě. Pokud bychom chtěli vyjádřit, že má někdo modré oči, museli bychom použít spojení *er hat die blaue Auge*. (FLEISCHER/BARZ 2007: 104)

Ne všechna přídavná jména jsou při tvorbě složenin stejně aktivní. Podle slovníků současné němčiny jsou např. tato adjektiva nepřiliš aktivní: *albern, barsch, brav, dumpf, echt, klug, krank* atd. To ale neznamená, že by tato přídavná jména nevytvářela složeniny vůbec (př. der Dumpftrieb). Ve složeninách se také nevyskytují adjektiva tvořená odvozením od podstatných jmen sufixy jako je *-bar, -ig, -lich* atd. Při tvorbě takových složenin se používá pouze substantivní základ, ze kterého dané adjektivum vzniklo. Příkladem může být adjektivum *menschlich* (odvozeno od podstatného jména der Mensch): *menschliches Herz = das Menschenherz* (nikoliv *Menschlichherz*). Takových příkladů můžeme uvést několik: *eiserne Truhe = die Eisentruhe, farbiger*

Druck = der Farbdruck, pflanzliche Kost = die Pflanzenkost atd. (FLEISCHER/BARZ 2007: 104, EISENBERG 2006: 227)

V rámci kompozit tvořených adjektivem se může na první místě objevit přídavné jméno ve formě superlativu. Takové spojení je dokonce velice časté (např. die Schwerstarbeit, die Höchststrafe, die Höchsttemperatur). Přídavné jméno se může v kompozitu vyskytovat také ve formě komparativu. Taková spojení nejsou příliš běžná, vyskytují se v podstatě pouze u složenin s Mehr- (die Mehrarbeit, der Mehraufwand, der Mehrbedarf) a Minder- (die Mindereinnahme, das Mindergebot, die Minderzahl). Zřídka se mohou jako adjektiva v substantivních kompozitech objevovat i participy (die Gemischwaren, die Lebendmaske). (FLEISCHER/BARZ 2007: 106; MOTSCH 1999: 377)

2.6.3 Sloveso jako první člen

Na prvním místě v těchto složeninách se nejčastěji vyskytují jednoduché slovesné kmeny, jak můžeme vidět u složenin jako je *der Backofen* nebo *die Entladerampe*. Nejvíce produktivní jsou např. tyto slovesné kmeny: *Abbau-*, *Back-*, *Bade-*, *Denk-*, *Fahr-*, *Koch-*, *Les(e)-*, *Sprech-*, atd. Spojení dvou slovesných kmenů na prvním místě složeniny není příliš obvyklé, nejčastěji na takové složeniny můžeme narazit v odborné terminologii (das Mischsortierverfahren). Existují také složeniny, ve kterých se vyskytuje druhý slovesný kmen jako součást druhého členu kompozita (der Schluckimpfstoff). Častěji se ovšem vyskytují složeniny, jejichž první člen tvoří slovesný kmen spojený s adjektivem nebo substantivem (das Leisesprechtelefon, die Brötchenbacklinie). (FLEISCHER/BARZ 2007: 110 – 111; MOTSCH 1999: 386)

Formy sloves, které stojí na prvním místě ve složenině, mohou být různé. Kromě jednoduchého slovesného kmenu se může jednat např. o tvar participu (viz kapitola Adjektivum jako první člen), infinitivní tvar nebo velmi vzácně se vyskytující tvar finitní (die Kannbestimmung). (FLEISCHER/BARZ 2007: 109)

Problémem u těchto kompozit může být tzv. dvojitá motivovanost, kdy není jasné, zda je prvním členem slovesný kmen nebo podstatné jméno. Příkladem pro takovou dvojitou motivovanost je složenina *die Reisezeit*, při jejíž interpretaci se musíme

rozhodnout, zda se jedná o čas cesty (v takovém případě by byl první člen substantivem) nebo o čas, ve kterém někdo cestuje (první člen je slovesný kmen).

„Die gleiche Form kann in einem Kompositum als Verbstamm, in einem anderen als Substantiv aufzufassen sein: *Mieterausfall*, *-preis* (Substantiv *Miete*) – *Mietautor*, *-wagen* (*mieten*), *Kochmütze* (Substantiv) – *Kochrezept*, *-salz* (*kochen*).“ (FLEISCHER/BARZ 2007: 109)

[Stejná forma může být v jednom kompozitu vykládána jako slovesný kmen, v jiném jako podstatné jméno: výpadek nájemného, cena nájemného (podstatné jméno nájemné) – pronajatý autor, pronajaté auto (pronajmout), kuchařova čepice (podstatné jméno) – kuchařský recept, kuchyňská sůl (vařit).]

2.6.4 Zájmena jako první člen

Zájmena se na prvním místě složeniny vyskytují velice zřídka. Na prvním místě je důležité jmenovat zájmena osobní, a to především *Ich* a *Wir* (die Ichform, das Wirbewußtsein). Dále můžeme hovořit o kompozitech tvořených zájmenem při označování pádů. Pády mohou být označovány např. jako *der Werfall*, *der Wesfall*, *der Wemfall* a *der Wenfall* – podle toho, jak odpovídáme na dané pádové otázky (první pád odpovídá na otázku kdo, proto se v jazykovědě může označovat jako Werfall). Příležitostně se v těchto složeninách mohou také objevovat přivlastňovací zájmena (*der Dein-Tag* und *der Mein-Tag*), jsou ale srozumitelné pouze na základě kontextu. (FLEISCHER/BARZ 2007: 113; MOTSCH 1999: 412)

Zvláštní roli má zájmeno *selbst*, které se samozřejmě ve složeninách vyskytuje často (*das Selbstgefühl*, *die Selbstkritik*, *der Selbstmord*). Svůj podíl na tom má bezpochyby to, že v dřívějších dobách existovalo toto slovo jako podstatné jméno. Toto zájmeno má ale v tvorbě složenin několik konkurentů. Prvním je slovo *eigen*, které může být se zájmenem *selbst* zaměnitelné beze změny významu (*das Selbstlob*/*das Eigenlob*). Pokud chceme zájmeno *selbst* nahradit, můžeme použít také element *auto*, a to zejména ve slovech cizího původu (např. *die Selbstbiographie*/*die Autobiographie*). (FLEISCHER/BARZ 2007: 114)

2.6.5 Číslovky jako první člen

Také číslovky se mohou objevovat na prvním místě ve složených slovech, jedná se zejména o číslovky základní a řadové. Do skupiny složenin majících na prvním místě číslovku ovšem nepatří slova jako např. *der Zweitaktmotor* (zde je na prvním místě slovní skupina) nebo *der Zweibeiner* (jedná se o odvozeninu tvořenou sufixem –er). Číslovkou vyjádřený počet se také nemusí vždy vztahovat k druhému členu daného kompozita. Jako příklad můžeme uvést slovo *der Zweikampf*, kdy se nejedná o dva boje, ale o boj mezi dvěma osobami. Další příklady složenin na jejichž prvním místě se objevuje číslovka jsou: *die Dreistadt*, *der Dreiklang*, *der Einbaum*, *der Dreibund* etc. Také řadovou číslovku můžeme na prvním místě ve složeninách najít poměrně často – *die Erstaufführung*, *die Erstaufgabe*, *die Erstgeburt*, *die Zweitwohnung*, *der Zweitwagen* atd. Specifická je číslovka *Null*, která může ve složenině vyjadřovat pouze negaci, nikoliv nějaký počet – *die Nullschneeprognoze*. (FLEISCHER/BARZ 2007: 115)

2.6.6 Neohebné slovní druhy jako první člen

Předložky se na prvním místě v kompozitu vyskytují poměrně často. Jedná se hlavně o předložky místní a časové. Ne všechny jsou při tvorbě kompozit aktivní. Ve složeninách nevyskytují např. tyto předložky: *bis*, *für*, *ohne*, *von*, *wegen*, *abzüglich*, *außer*, *innerhalb*, *entlang* etc. Toto pravidlo ovšem neplatí bez výjimky, předložka *für* se vyskytuje třeba ve složenině *das Fürwort* nebo *die Fürbitte*. Jiné předložky jsou naopak velice aktivní. Takovými předložkami jsou např. *nach* (*die Nachsilbe*, *das Nachwort*, *der Nachmittag*, *die Nachwelt* atd.), *unter* (*die Untertasse*, *der Untergrund* atd.) nebo *mit* (*der Mitbesitzer*, *der Mitreisender*, *die Mitschuld* atd.) K dalším velice aktivním předložkám patří např. *neben*, *zwischen*, *gegen*, *um* atd. (FLEISCHER/BARZ 2007: 116; MOTSCH 1999: 413)

Dalším neohebným větným členem, který můžeme najít ve složeninách, jsou příslovce. Takových složenin se vyskytuje poměrně málo. Samozřejmě ani všechna příslovce nejsou při tvorbě složenin stejně aktivní:

„Die Kompositionsaktivität der Adverbien ist gering entwickelt. Im DGW⁴ sind z. B. keine substantivische Komposita kodifiziert mit adverbialen Erstgliedern wie *dann, dort, gestern, heute, morgen, hier, hinten, nie, nun, oft, so, sonst, weg* u. v. a.“ (FLEISCHER/BARZ 2007: 119)

(Kompoziční aktivita příslovcí je jen nepatrně rozvinutá. V DGW nejsou kodifikována např. žádná substantivní kompozita s příslovečným prvním členem jako je *pak, tam, včera, dnes, zítra, tady, vzadu, nikdy, nyní, často, tak, jinak, pryč* a další.)

Velice časté je ale spojení příslovce *nicht* s podstatným jménem – *der Nichtraucher, der Nichtfachmann, der Nichtschwimmer* etc. Mnohdy je použití substantivních kompozit s adverbialním prvním členem závislé na kontextu. Například v průběhu znovusjednocování Německa se často vyskytovaly složeniny s *noch* (*die Noch-DDR, beiden deutschen Noch-Staaten, der Nochminister* atd.) Zajímavé také je, že namísto příslovce *zurück* se ve složeninách vyskytuje obvykle výraz *rück* – *die Rückfahrkarte, der Rückweg*. (FLEISCHER/BARZ 2007: 120)

2.7 Shrnutí teoretické části

Skládání slov je v německé slootovorbě velice významný proces. Německý jazyk je proslulý právě četností kompozit. Kompozitum, neboli česky složenina, je slovo skládající se nejméně ze dvou volných morfémů, které jsou spojeny spojujícím konektem. Spojujících konektů existuje v německém jazyce několik a jejich používání nepodléhá téměř žádným závazným pravidlům. Každé kompozitum je také tvořeno tzv. hlavou, kterou je vždy druhá část kompozita a je nositelkou gramatických vlastností slova. Druhá část složeniny je také tzv. jádrem kompozita, tzn. že je nositelkou sémantických vlastností celého slova.

Složeniny můžeme rozdělit do několika druhů. Nejdůležitější německé publikace zabývající se slootovorbou uvádějí tyto druhy: determinativní, posesivní, kopulativní a rekční kompozita. Takto můžeme obecně rozdělit všechna kompozita, substantivní nevyjímaje. Substantivní kompozita se pak dělí podle slovních druhů, které se v dané složenině vyskytují. Na druhém místě je samozřejmě vždy podstatné jméno, na místě

---

⁴ DGW = Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in sechs Bänden (1976 – 1981).

prvním se ale mohou objevovat různé slovní druhy. Mezi nejhojněji zastoupená substantivní kompozita v německém jazyce patří složeniny mající na prvním místě podstatné nebo přídavné jméno. Méně časté jsou pak složeniny se slovesným kmenem nebo zájmenem na prvním místě. V němčině ale můžeme narazit i na kompozita vzniklá spojením číslovek nebo některých neohebných slovních druhů s podstatnými jmény. Mezi neohebné slovní druhy, které jsou poměrně aktivní při skládání slov, patří předložky a příslovce.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části se budu zabývat výskytem substantivních složenin v běžném životě. V praktické části budou analyzovány novinové články, výskyt substantivních kompozit v novinových člancích a posléze bude určen druh těchto kompozit (zda se jedná o kompozita skládající se ze dvou substantiv, z adjektiva a substantiva atd.). Dále budu porovnávat, zda se více substantivních kompozit vyskytuje v seriózním nebo v neseriózním tisku. Pro tento výzkum jsem zvolila deníky vycházející na celém území Německa, konkrétně deník Bild a Frankfurter Allgemeine Zeitung. Oba tyto deníky krátce představím v úvodu praktické části.

Z každého deníku budou analyzována dvě čísla (z 1. a 9. dubna 2014) a následně budu porovnávat počet substantivních kompozit celkově a počet jednotlivých druhů. Vše bude znázorněno graficky a jednotlivé grafy budou blíže popsány. Jelikož se v každém čísle vyskytuje velké množství substantivních kompozit, vybrala jsem pro tuto analýzu pouze jednu rubriku, kterou můžeme najít v obou denících (jedná se o sportovní rubriku). V závěru praktické části budu porovnávat počet substantivních kompozit v obou denících celkově. Na základě mnou provedeného výzkumu v závěru práce zhodnotím, zda byly splněny předpoklady uvedené v úvodu této bakalářské práce (zda se více substantivních kompozit vyskytuje v seriózním deníku, zda je nejčastějším slovním druhem stojícím na prvním místě v substantivním kompozitu podstatné jméno atd.).

3.1 Deník Bild

Deník Bild vychází na celém území Německé spolkové republiky a ze všech německých novin vychází v největším nákladu (průměrně se jedná o 2 435 860 výtisků denně). Dlouhou dobu měl Bild dokonce největší náklad v celé Evropě. První číslo vyšlo 24. června 1952. Obsah deníku bývá častým tématem veřejných diskuzí a terčem otevřené kritiky. Deník vychází každý den kromě neděle, kdy si ale čtenáři mohou zakoupit sesterský list Bild am Sonntag (vychází od roku 1957).

První číslo vyšlo v nákladu 455 000 kusů, mělo pouze 4 stránky a bylo rozdáváno zdarma na ulicích. Později stálo jedno číslo 10 feniků. Nejdříve se v každém čísle vyskytovaly především fotografie a jejich popisky, odtud také název deníku. Vydavatel

deníku, Axel Springer, si vzal za vzor britské bulvární plátky, se kterými se setkával v poválečném Berlíně (v britské okupační zóně). Do dnešní podoby Bildu měl tedy ten původní hodně daleko. Ještě v roce 1952 se ale změnil šéfredaktor listu a kromě obrázků se začalo v tomto periodiku objevovat stále více textu. V žádném případě se ale nejednalo o články zabývající se politickým děním apod. Maskotem deníku byla až do začátku 70. let blondřatá dlouhonohá holčička Lili, která si získala u čtenářů obrovskou popularitu (stala se dokonce hrdinkou hraného filmu). Do konce 50. let měl deník Bild okolo 3 000 000 výtisků denně (deník s nejvyšším nákladem v Evropě).

V 90. letech vycházel deník Bild v nákladu 4 500 000 výtisků. Po znovusjednocení Německa byly založeny regionální redakce v dalších pěti spolkových zemích. Od roku 1996 má deník také svoji online verzi Bild.de. Právě kvůli vzrůstajícímu počtu uživatelů internetu v posledních letech náklad deníku klesá. Mezi čtenáře Bildu patří téměř 20% obyvatel starších 14 let. Zajímavostí je, že většinu čtenářů tvoří muži, kteří dosáhli pouze středoškolského vzdělání. Podobně jako v jiných zemích čte bulvární deník pouze nepatrné množství vysokoškolsky vzdělaných lidí (konkrétně u deníku Bild tvoří lidé s vysokoškolským titulem pouze 4% čtenářů). Už pro zakladatele listu nebyli ostatně cílovou skupinou vzdělaní lidé, nýbrž dělníci.

Postupem času se vedle samotného deníku Bild a Bild am Sonntag začaly objevovat další sesterské listy. Mezi nejúspěšnější patří Bild der Frau, Sport Bild nebo Auto Bild. Některé další sesterské listy byly z důvodu malého počtu čtenářů zrušeny (Tier Bild, Reise Bild, Gesundheits Bild).

3.2 Frankfurter Allgemeine Zeitung

Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung (často bývá zkracován na FAZ nebo F. A. Z.) vyšel poprvé 1. listopadu 1949. Někteří redaktoři pracovali již před válkou v denících Frankfurter Zeitung (vycházely od roku 1856) a Allgemeine Zeitung, které byly v roce 1943 zakázány. Frankfurter Allgemeine Zeitung se ale neměly stát přímým následovníkem těchto deníků, jak bylo zdůrazněno hned na první stránce prvního čísla deníku. Frankfurter Allgemeine Zeitung jsou v mnoha směrech pravým opakem deníku Bild. Vyznačují se objektivitou, nezávislostí a odborností. Jejich úkolem je reflektovat politické dění v zemi, na titulní straně se až do roku 2007 jen výjimečně objevovaly

fotografie, barevné obrázky obecně se v deníku vyskytují v mnohem menší míře. V porovnání s deníkem Bild mají ovšem i mnohonásobně nižší náklad – pouhých 316 524 výtisků. Stejně jako u deníku Bild vychází v neděli zvláštní sesterský list – Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung.

Frankfurter Allgemeine Zeitung nemají jednoho šéfredaktora, jak bývá zvykem u většiny periodik. Na vzniku každého čísla se podílí 5 vydavatelů, kteří spolupracují. Významnou část redakce tvoří zahraniční spolupracovníci a síť zahraničních dopisovatelů je v tomto deníku velice rozsáhlá, dokonce rozsáhlejší než mají New York Times (téměř v každé významné metropoli na světě má deník jednoho nebo i více dopisovatelů). Celkem mají tyto noviny více než 300 redaktorů. Důležitou součástí deníku jsou komentáře významných osobností německého politického i kulturního života. Součástí každého čísla je také rubrika Feuilleton, kde jsou otiskovány fejetony, recenze knih, operních a divadelních představeních atd. Autory bývají často známí němečtí spisovatelé.

Také deník Frankfurter Allgemeine Zeitung se potýká s dlouhodobě klesajícím počtem čtenářů a předplatitelů. Od konce 90. let se náklad snížil o 20%. Na vzrůstající oblibu nových médií zareagoval deník v roce 2006, kdy začaly noviny vycházet i v elektronické podobě (verze pro iPady i čtečky e-knih). Přesto tyto noviny patří k nejstabilnějším v zemi, nedávno dokonce převzaly konkurenční list Frankfurter Rundschau.

3.3 Deník Bild 1. 4. 2014

Ve sportovní rubrice deníku Bild ze dne 1. dubna 2014 bylo celkem 18 článků, z toho se pouze v jednom neobjevovala žádná substantivní složenina. Na složeniny jsme ovšem mohli poměrně často narazit už v nadpisech jednotlivých článků (např. Hier kann *Steuersünder* Hoeneß beichten). Podrobnější analýzu kompozit vyskytujících se v daných člancích uvedu v následujících podkapitolách. Seznam všech kompozit objevujících se v tomto čísle se objevuje na konci práce (PŘÍLOHA A).

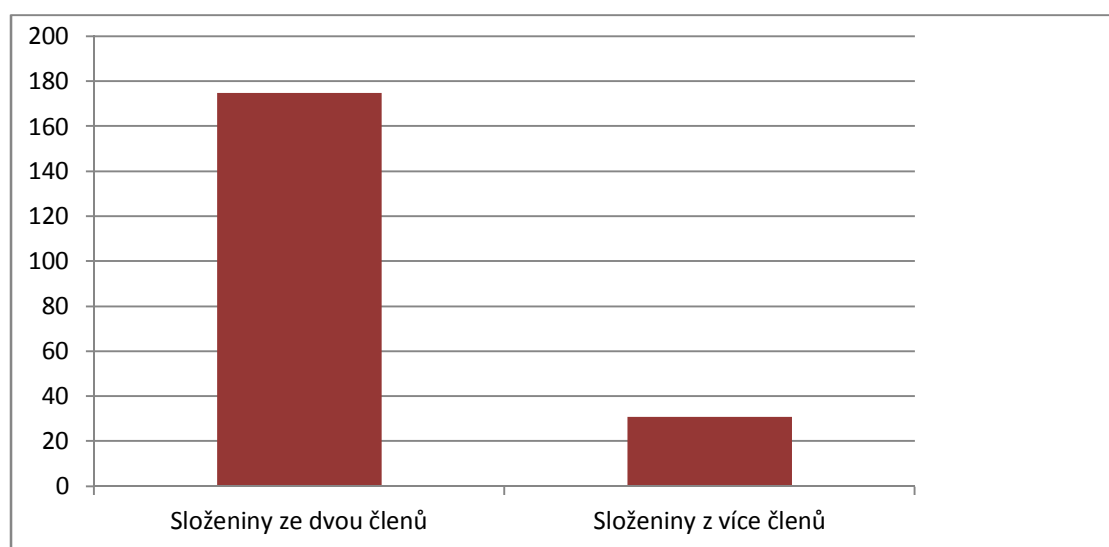
3.3.1 Celkový počet substantivních kompozit

Celkem se ve sportovní rubrice deníku Bild z tohoto dne objevilo 206 substantivních kompozit. Samozřejmě se zde neobjevovala pouze kompozita skládající

se ze dvou volných morfémů. Velmi často jsem zde narazila na složeniny skládající se i ze 4 členů. V deníku Bild se také velmi často vyskytují složeniny spojené pomlčkou (např. Eishockey-Zweitligisten nebo Sachsenpokal-Halbfinale). Na pomlčku můžeme narazit především u těchto složenin z více volných morfémů. Často jsou tyto složeniny závislé na kontextu a samostatně je jejich význam nejednoznačný nebo přímo nesrozumitelný (např. Minus-Rekord).

Z celkového počtu 206 kompozit je celkem 31 tvořeno více členy. Nejčastěji se samozřejmě vyskytují složeniny tvořené třemi a více substantivy, často se opakovaly složeniny jako *Kopfbal-Duel*, *Fußballplatz* nebo *Kabelfernsehen*. Ve složeninách s více členy se ale objevovaly i další slovní druhy. Na prvním místě se také vyskytovalo např. adjektivum (*Profi-Fußball*), číslovka (*Zweitliga-Meisterschaft*) nebo předložka (*Durchschnittsalter*). Jiné slovní druhy se ale samozřejmě vyskytovaly i na jiném než prvním místě. Při shromažďování dat jsem narazila na složeninu skládající se ze 4 částí, přičemž na prvním místě byla číslovka a na třetím místě stálo adverbium (*Achtelfinal-Rückspiel*). Poměr kompozit tvořených dvěma volnými morfémy a kompozit tvořených více morfémy předhledně znázorňuje následující tabulka.

Graf č. 1 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Bild 1. 4. 2014

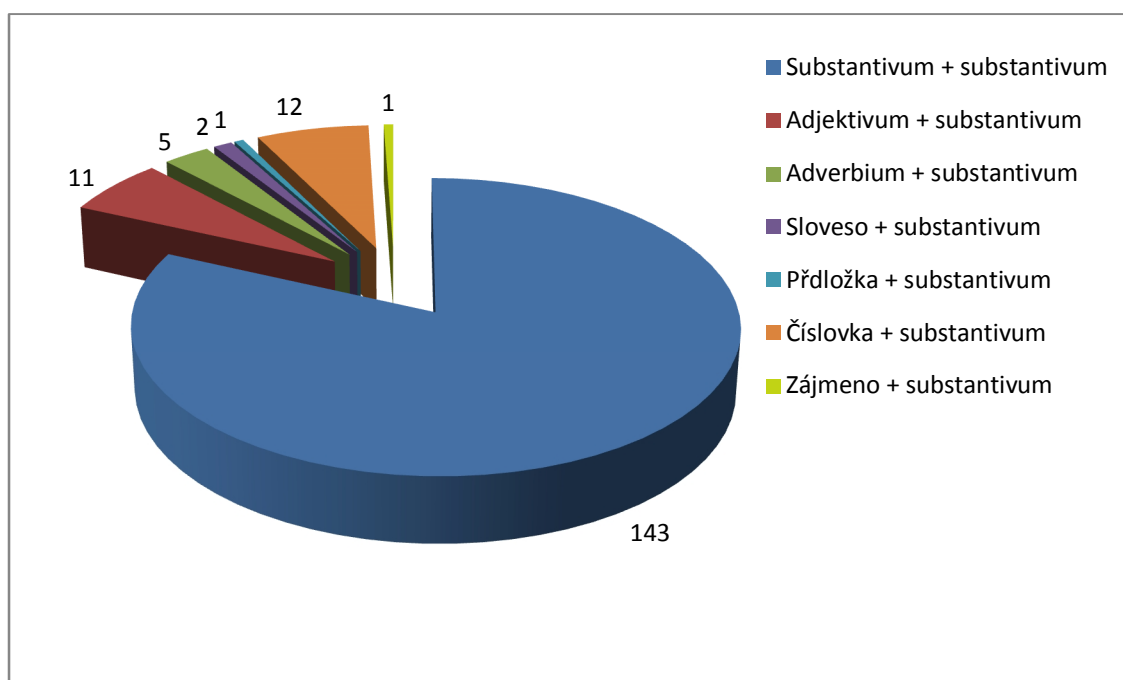
V grafu číslo 1 vidíme kolik z celkového počtu 206 složenin bylo tvořeno dvěma morfémy (levý sloupec) a kolik bylo tvořeno třemi a více morfémy (pravý sloupec).

V 18 novinových článcích se tedy vyskytuje celkem 175 dvojčlenných a 31 vícečlenných složenin.

3.3.2 Druhy jednotlivých složenin

Nejprve se zaměříme na složeniny skládající se ze dvou volných morfémů. Takových bylo v 18 novinových článcích sportovní rubriky deníku Bild z 1. dubna 2014 celkem 175. Podle předpokladů se nejvíc z nich skládalo ze dvou substantiv. Nejčastěji se zde jednoznačně objevovalo slovo *Fußball*, dále se poměrně často vyskytovaly výrazy jako *Geschäftsführer*, *Weltmeister* nebo *Foulpfiff*. Druhým nejčastějším slovním druhem objevujícím se na prvním místě ve složenině pak překvapivě byly číslovky. Většinou se jednalo o specifickou sportovní terminologii (Viertelfinale, Achtelfinale, Doppelsieg atd.). Číslovky se také často používají u věkových údajů. O něco méně pak bylo složenin skládajících se z adjektiva a substantiva. Také zde se některé výrazy objevovaly častěji – *Nationalelf*, *Nationalmannschaft*, *Neu-Trainer* apod. Přehledně poměr jednotlivých druhů složenin znázorní následující graf.

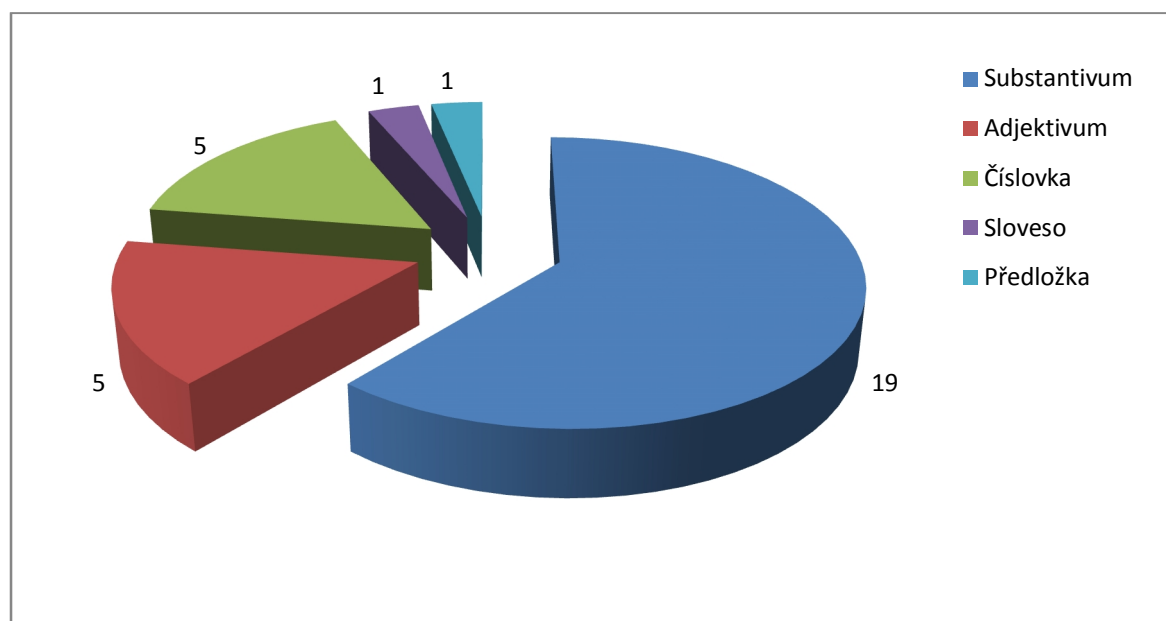
Graf č. 2 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Bild 1. 4. 2014

Z celkového počtu 175 dvojčlenných složenin se 143 skládá ze dvou substantiv. Na druhém místě jsou překvapivě složeniny skládající se z číslovky a substantiva (12) a až na třetím místě jsou kompozita mající na prvním místě adjektivum (11). Počty ostatních slovních druhů objevujících se na prvním místě jsou zanedbatelné – pět adverbii, dvě slovesa, jedna předložka a jedno zájmeno.

U složenin skládajících se z více členů je situace poněkud komplikovanější. Převážnou většinu tvoří složeniny skládající se ze třech a více substantiv, takových složenin je v těchto 18 člancích celkem 19 (např. Vereinsgeburtstag, Kopfball-Duel). Časté jsou také složeniny mající na prvním místě přídavné jméno nebo číslovku (Nationalf-Manager, Zweitliga-Meisterschaft). U některých složenin se ale jiné slovní druhy objevují i na jiném než prvním místě (Eishockey-Zweitligisten, Viertelfinal-Hinspiel). Právě z tohoto důvodu se výsledky výzkumu dají poměrně těžko graficky vyjádřit. Pokud bychom se ale zaměřili pouze na slovní druhy stojící na prvním místě v těchto složeninách skládajících se z více než dvou členů, vypadal by graf takto:

Graf č. 3 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Bild 1. 4. 2014

Z celkového počtu 31 vícečlenných složenin má celkem 19 na prvním místě podstatné jméno. Dále má pět vícečlenných složenin na prvním místě přídavné jméno a

pět číslovku. Předložka a sloveso stojí na prvním místě pouze u jedné vícečlenné složeniny.

3.4 Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung 1. 4. 2014

Ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung ze dne 1. dubna 2014 bylo uveřejněno pouze 8 článků. Je to tedy o více než polovinu méně, než se ve stejný den objevilo v bulvárním deníku Bild. Přestože je sportovní rubrika v těchto novinách kratší, články zde uveřejněné jsou více obsáhlé. Vyskytuje se zde sice méně článků, jsou ale delší a ne vždy doplněné fotografiemi. Také ve Frankfurter Allgemeine Zeitung se substantivní složeniny objevují už v nadpisech některých článků (např. *Glücksgefühle nach dem Partnerwechsel*). Na konci této práce se objevuje seznam všech kompozit vyskytujících se v tomto čísle novin (PŘÍLOHA B).

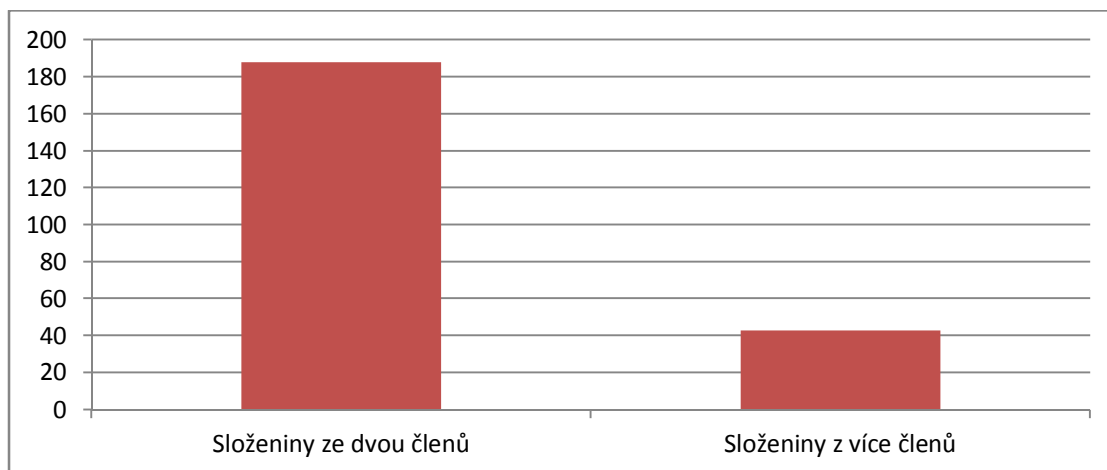
3.4.1 Celkový počet substantivních kompozit

Ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung ze dne 1. dubna 2014 se vyskytuje celkem 231 substantivních kompozit. Samozřejmě se také nejedná pouze o substantivní kompozita skládající se ze dvou členů. Na rozdíl od deníku Bild se zde nevyskytuje tolik složenin spojených pomlčkou, přesto jsem i na takové při svém výzkumu narazila (např. *Drei-Tore-Vorsprung* nebo *Handball-Fachmann*). I zde jsou tedy pomlčkou spojeny především složeniny skládající se z více než dvou volných morfémů. Ovšem i složeniny skládající se pouze ze dvou členů mohou obsahovat pomlčku – např. *Heynckes-Bayern, DHB-Pokal*.

Z celkového počtu 231 substantivních kompozit se celkem 43 skládá ze třech a více volných morfémů. Velmi často se zde vyskytovaly složeniny *Achtelfinal-Rückspiel* nebo *Handballklub*. Nejčastěji se také zde objevovaly složeniny skládající se ze samých substantiv. Poměr substantivních kompozit skládajících se ze dvou nebo z více členů přehledně znázorňuje následující graf.

Graf č. 4 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014

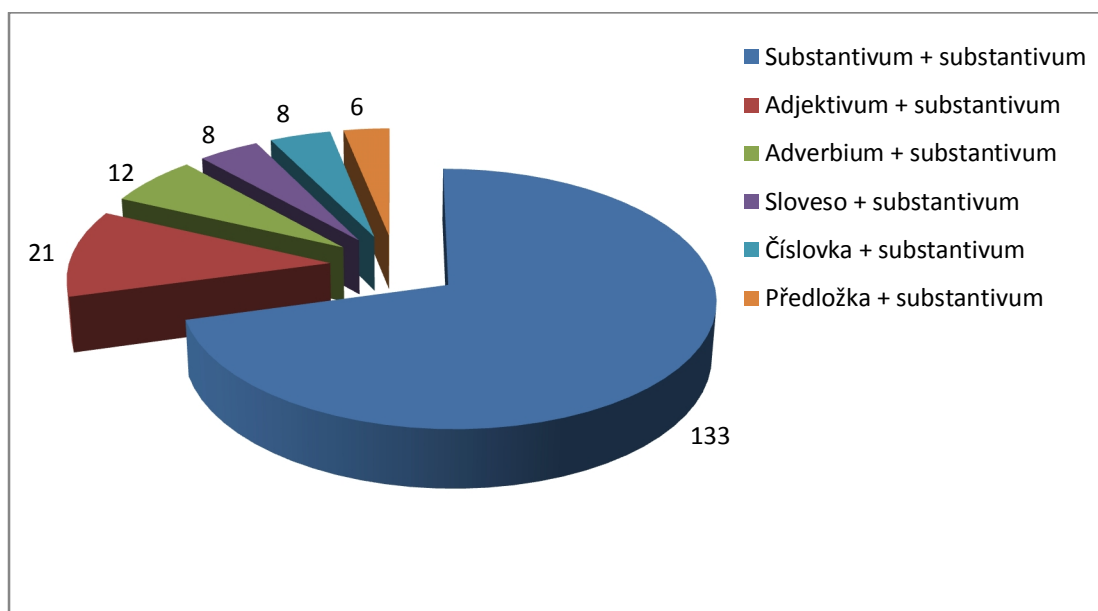

Z celkového počtu 231 složenin, které se vyskytly ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung dne 1. dubna 2014, se 43 složenin skládá ze třech a více částí. Celkem se tedy v 8 člancích objevuje 188 kompozit tvořených dvěma volnými morfémy (levý sloupec) a 43 složenin tvořených třemi a více volnými morfémy (pravý sloupec).

3.4.2 Druhy jednotlivých složenin

Opět se nejprve zaměříme pouze na složeniny skládající se ze dvou volných morfémů. Takových bylo v tomto čísle deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung 188. Nejhojněji byla samozřejmě zastoupená kompozita skládající se ze dvou podstatných jmen. Některá substantivní kompozita mající na prvním místě podstatné jméno se poměrně často opakovala. Opět se zde jednalo především o slovo *Fußball*, dále se pak opakovaly výrazy jako *Meisterliga*, *Sporthalle*, *Leistungssport* nebo *Saisonende*. Hojně zastoupená byla i kompozita, jejichž první člen tvoří přídavné jméno. Jednalo se opět především o složeniny s *National-* (jako *Nationalmannschaft*, *Nationalfarben* etc.). Dále musím ještě zmínit poměrně velký počet substantivních kompozit majících na prvním místě adverbium. Ve sportovní terminologii se často objevují složeniny s *Rück-*, v tomto čísle jsem např. narazila na složeniny *Rückraum*, *Rücktritt*, *Rückkehr* nebo *Rückschlag*. Na prvním místě se ve složeninách dále objevují ještě slovesa, číslovky nebo předložky. Zastoupení jednotlivých slovních druhů znázorňuje následující graf.

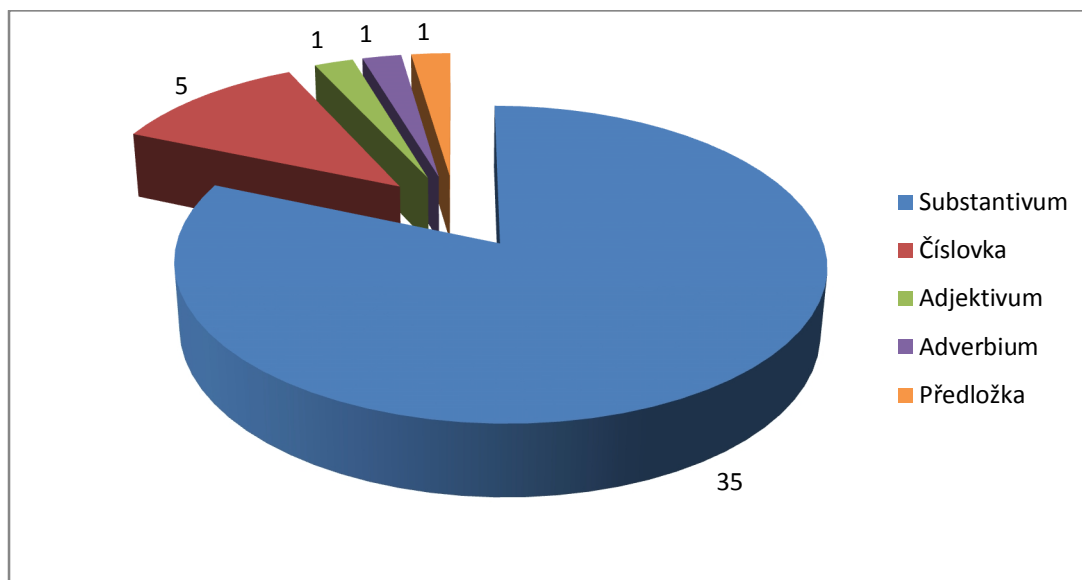
Graf č. 5 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014

V grafu číslo 5 je přehledně znázorněno, že nejvíce dvojčlenných složenin se skládá ze dvou podstatných jmen (133). Druhým nejčastěji se vyskytujícím slovním druhem na prvním místě ve dvojčlenných složeninách je přídavné jméno (21). Poměrně často se na prvních místech ve složeninách objevují ještě adverbia (12x). Dále se na prvním místě vyskytovala také slovesa (8x), číslovky (8x) a předložky (6x).

Složenin skládajících se ze třech a více částí se ve sportovní rubrice tohoto čísla vyskytuje celkem 43. Nejčastěji se opět vyskytují složeniny ze třech a více substantiv. Jako příklad můžeme uvést slova *Landessportverband* nebo *Fußball-Lehrer*. I zde se ale vyskytují vícečlenné složeniny mající na prvním místě jiný slovní druh – např. číslovku (*Achtelfinalspielen*) nebo předložku (*Vorrunden-Partien*). Jiné slovní druhy se v dané složenině samozřejmě neobjevují pouze na prvním místě, příkladem takového kompozita jsou výrazy *Mannschafts-Hauptquartier* (*haupt* = přídavné jméno) a *Fußball-Nationalspieler* (*national* = přídavné jméno). V následujícím grafu se ale opět objeví pouze rozdělení na základě slovního druhu prvního členu kompozita skládajícího se z více než dvou volných morfémů.

Graf č. 6 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014

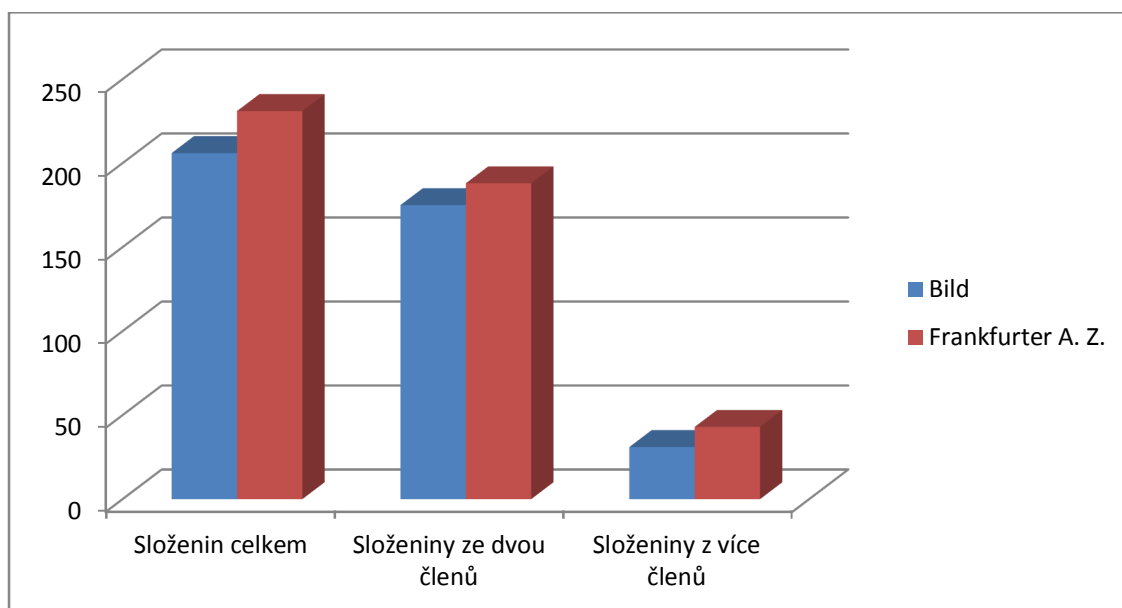

Z grafu číslo 6 vidíme, že nejčastěji se na prvním místě ve složeninách skládajících se z více než dvou volných morfémů objevuje podstatné jméno (35x). Dále se ve sportovní rubrice tohoto čísla vyskytlo pět vícečlenných složenin majících na prvním místě číslovku. Pouze jednou se na prvním místě ve složenině objevilo adjektivum, adverbium a předložka.

3.5 Porovnání dat z 1. 4. 2014

Sportovní rubrika deníku Bild má rozsah čtyř stran a je zde celkem 18 článků. Všechny články jsou doplněny fotografiemi, které zabírají na každé stránce poměrně velkou plochu. V deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung má sportovní rubrika pouze 2 strany a vyskytuje se v ní jen 8 článků, které ale nejsou vždy doplněné fotografiemi. Přesto je počet substantivních kompozit vyskytujících se v těchto osmi člancích nepatrně vyšší než počet těchto kompozit vyskytujících se v osmnácti člancích deníku Bild. V obou denících je samozřejmě více složenin skládajících se ze dvou členů. Celkový poměr počtu složenin a poměr počtu dvojčlenných a vícečlenných složenin je znázorněn v následujícím grafu.

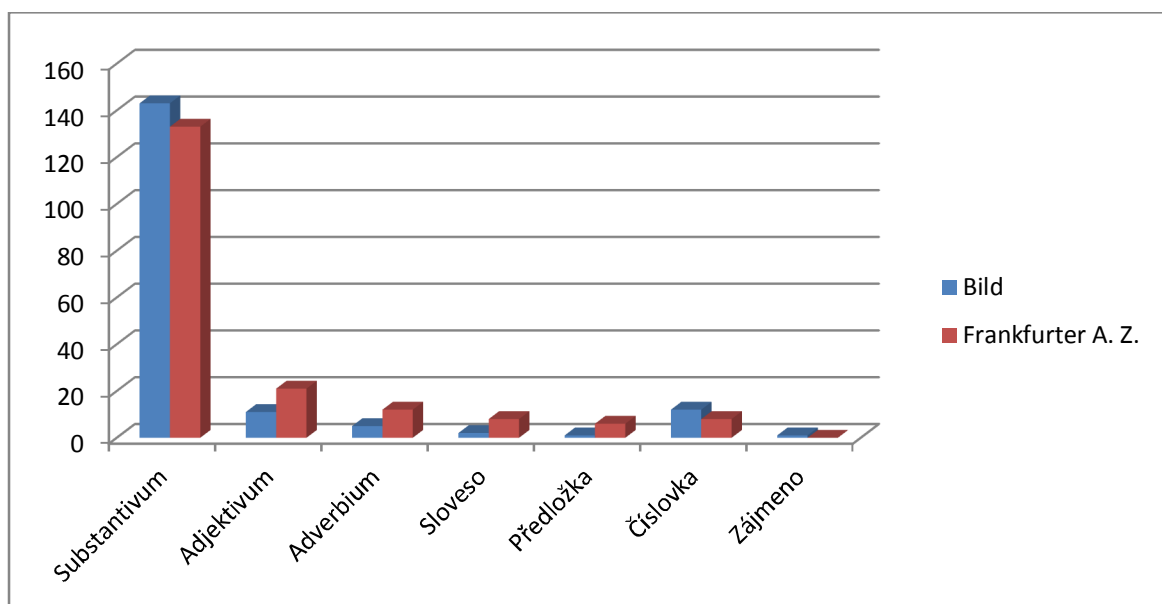
Graf č. 7 Srovnání počtu substantivních kompozit ze dne 1. 4. 2014

Z grafu č. 7 vyplývá, že v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung se dne 1. dubna 2014 vyskytovalo více substantivních kompozit. Celkově se tedy ve sportovní rubrice tohoto deníku objevilo 231 substantivních kompozit. Oproti tomu se v ten samý den objevilo ve sportovní rubrice deníku Bild pouze 206 substantivních složenin. Také v počtu dvojjmenných substantivních kompozit převyšuje Frankfurter Allgemeine Zeitung deník Bild (o 13 složenin). Zhruba stejný je i rozdíl v počtu složenin skládajících se z více členů (ve Frankfurter Allgemeine Zeitung je o 12 složenin skládajících se z více členů více).

V obou denících se shodně objevuje nejvíce kompozit skládajících se ze dvou podstatných jmen. Často se také objevovala v denících kompozita stejná – *Fußball*, *Geschäftsführer*, *Weltmeisterschaft*. V deníku Bild je pak druhým nejčastěji se vyskytujícím slovním druhem na prvním místě ve složenině číslovka, třetím jsou pak přídavná jména. Ve Frankfurter Allgemeine Zeitung je na druhém místě právě přídavné jméno a číslovky jsou společně se slovesem na místě třetím. Za pozornost pak stojí počet složenin majících na prvním místě zájmeno – ve Frankfurter Allgemeine Zeitung se nevyskytuje žádné zájmeno na prvním místě ve složenině, v deníku Bild je pak taková složenina pouze jedna (jedná se o zájmeno *selbst*). Vše je zachyceno v následujícím grafu.

Graf č. 8 Počty jednotlivých druhů kompozit, 1. 4. 2014

Z grafu č. 8 je patrné, že v obou denících jasně dominovala kompozita skládající se ze dvou podstatných jmen (ve Frankfurter Allgemeine Zeitung jich bylo 133 a v deníku Bild 143), zajímavé je, že přestože celkově bylo více složenin ve Frankfurter A. Z., v počtu kompozit skládajících se ze dvou substantiv dominuje Bild. Adjektiv bylo ale už více ve Frankfurter Allgemeine Zeitung (21 oproti 11 adjektivům v Bildu). Stejně tak deník Frankfurter Allgemeine Zeitung dominoval v počtu adverbii (12:5), sloves (8:2) a předložek (6:1). V deníku Bild bylo na prvním místě ve složeninách více číslovek (12:8) a zájmen (ve Frankfurter A. Z. se totiž v žádné složenině nevyskytlo na prvním místě zájmeno).

3.6 Deník Bild 9. 4. 2014

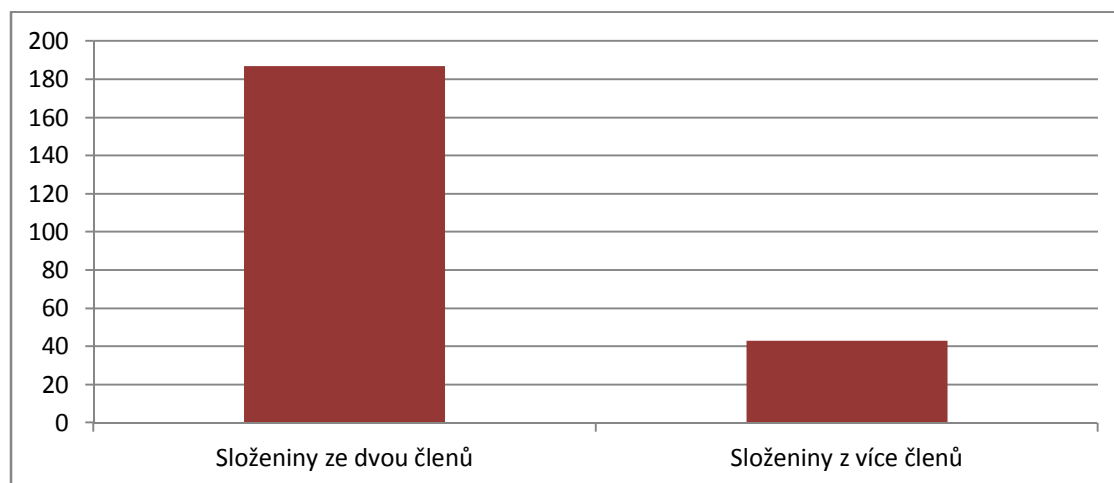
Sportovní rubrika deníku Bild ze dne 9. dubna 2014 je velice rozsáhlá. Zabírá celkem pět stran na kterých je otištěno více než 20 článků. Opět jsou ale všechny články doplněné velkými fotografiemi, tabulkami apod. Toto číslo je velice bohaté na substantivní kompozita, často se objevují již v nadpisech jednotlivých článků (*Guardiolas erstes Angst-Spiel*, *Pep gewinnt Bier-Wette*). Opět se zde také objevuje velké množství kompozit spojených pomlčkou. Seznam všech kompozit je opět v závěru této bakalářské práce (PŘÍLOHA C).

3.6.1 Celkový počet substantivních kompozit

Ve sportovní rubrice deníku Bild ze dne 9. dubna 2014 se objevilo celkem 230 substantivních složenin. Poměrně často se zde vyskytují složeniny skládající se ze třech a více částí. Právě tyto složeniny bývají často spojené pomlčkou, popř. i více pomlčkami. Mezi takové složeniny patří např. *14-Tore-Mann* nebo *Ex-Jugend-Nationalspieler*. V deníku se ale samozřejmě vyskytují i vícečlenné složeniny tvořené spojením volných morfémů bez použití pomlčky (např. *Muskelfaserriss*, *Mittelfeldspieler*, *Abstiegsendspur* atd.).

Celkem se tedy ve sportovní rubrice tohoto vydání deníku Bild vyskytuje 230 substantivních kompozit. Z tohoto počtu se pak 43 složenin skládá ze třech a více členů. Velice často se zde objevují tyto složeniny skládající se z více než dvou volných morfémů: *Muskelfaserriss*, *Mittelfeldspieler*, *Elfmeterschießen* a *Bundesliga-Rekord*. Počet složenin skládajících se ze dvou morfémů a počet složenin skládajících se z více volných morfémů je zachycen v následujícím grafu.

Graf č. 9 Poměr dvojjčlenných a vícečlenných složenin, Bild 9. 4. 2014

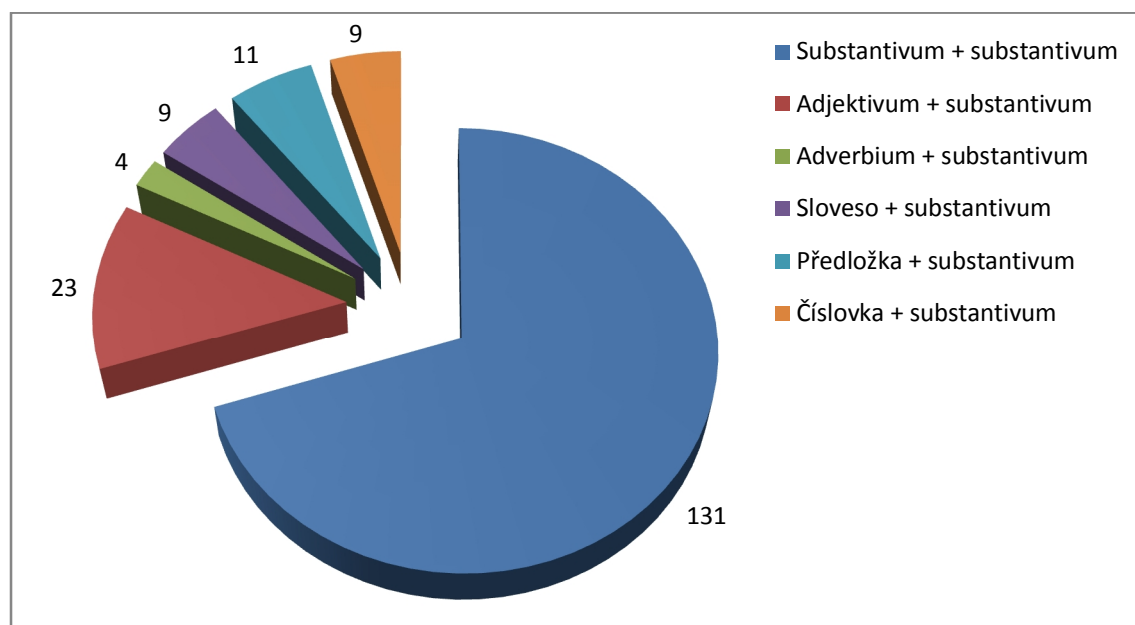

Z tohoto grafu můžeme vyčíst, že ve sportovní rubrice deníku Bild ze dne 9. dubna 2014 bylo 187 složenin skládajících se ze dvou členů (levý sloupec), složenin skládajících se ze třech a více členů bylo pouze 43 (pravý sloupec).

3.6.2 Druhy jednotlivých složenin

Také v těchto novinách mělo nejvíce dvojčlenných substantivních kompozit na prvním místě podstatné jméno. Několikrát se zde opakovaly složeniny jako *Pokalsensation*, *Sportdirektor* a *Saisonende*. Druhým nejčastěji se vyskytujícím slovním druhem na prvním místě v substantivní složenině byla přídavná jména. Kromě tradičních složenin majících na prvním místě adjektivum *national* se zde objevily také složeniny jako *Regionalliga* nebo *Oberligist*. Hojně jsou zde také zastoupené složeniny mající na prvním místě předložku. Jako příklad zde můžeme uvést tyto výrazy: *Überleben*, *Nachwuchs*, *Unterlippe*, *Umfeld* etc. U dalších složenin se na prvních místech vyskytovala adverbia, slovesa a číslovky (např. *Hinspiel*, *Schwimm-Gigant* nebo *Viertelfinale*). Přesné počty jednotlivých druhů substantivních kompozit znázorňuje následující graf.

Graf č. 10 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Bild 9. 4. 2014

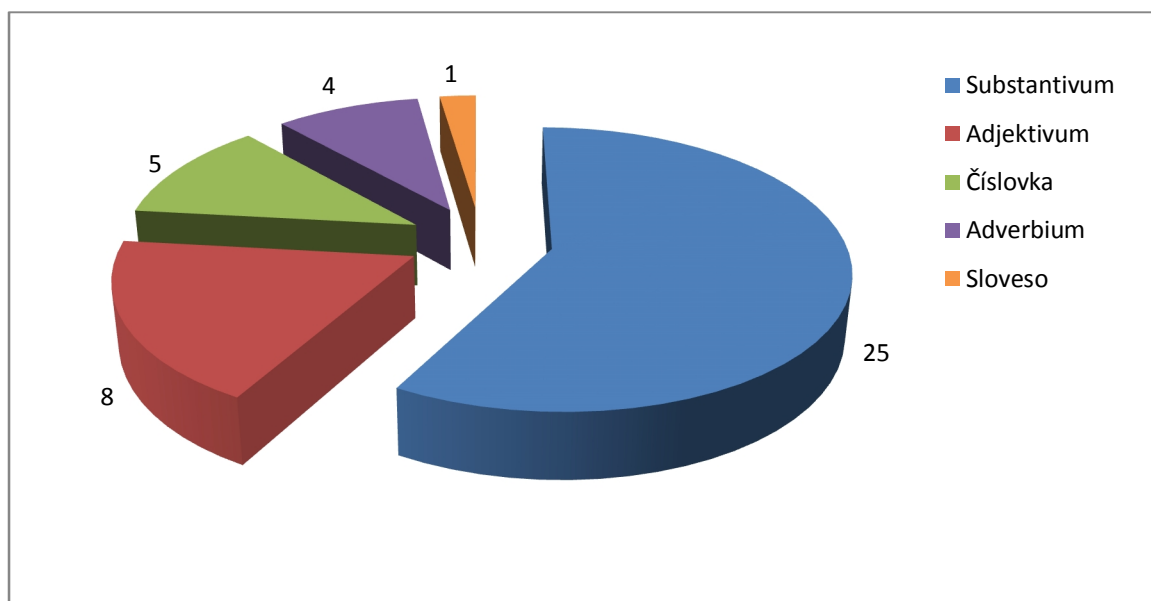

Z grafu č. 10 vyplývá, že ve sportovní rubrice deníku Bild ze dne 9. dubna 2014 se z celkového počtu 187 dvojčlenných složenin vyskytovalo 131 kompozit skládajících se ze dvou podstatných jmen. Druhým nejčastěji se vyskytujícím slovním druhem na

prvním místě ve složenině bylo tentokrát adjektivum (23x). Poměrně často se na prvních místech objevovaly také předložky (11x), číslovky (9x) a slovesa (také 9x). Naopak adverbium se na prvním místě ve složenině vyskytlo pouze čtyřikrát.

Co se týče složenin skládajících se z více než dvou částí, opět se budeme věnovat pouze slovním druhům objevujících se na prvním místě v takovém kompozitu. Také zde se různé slovní druhy vyskytují i na jiných místech (př. Viertelfinal-Rückspiel). Nejčastěji složeniny skládající se z více volných morfémů tvoří samá substantiva (Muskelfaserriss). Často se na prvním místě ale objevují i přídavná jména (Kurz-Trainingslager) nebo číslovky (Elfmeterschießen). Přesný počet jednotlivých slovních druhů vyskytujících se na prvním místě ve vícečlenných kompozitech je zachycen v následujícím grafu.

Graf č. 11 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Bild, 9. 4. 2014

Graf č. 11 zachycuje přesný počet jednotlivých slovních druhů stojících na prvních místech ve složeninách z více než dvou volných morfémů. V tomto čísle se 25x vyskytuje na prvním místě substantivum, 8x adjektivum, 5x číslovka, 4x adverbium a pouze jednou sloveso.

3.7 Deník Frankfurter Allgemeine Zeitung 9. 4. 2014

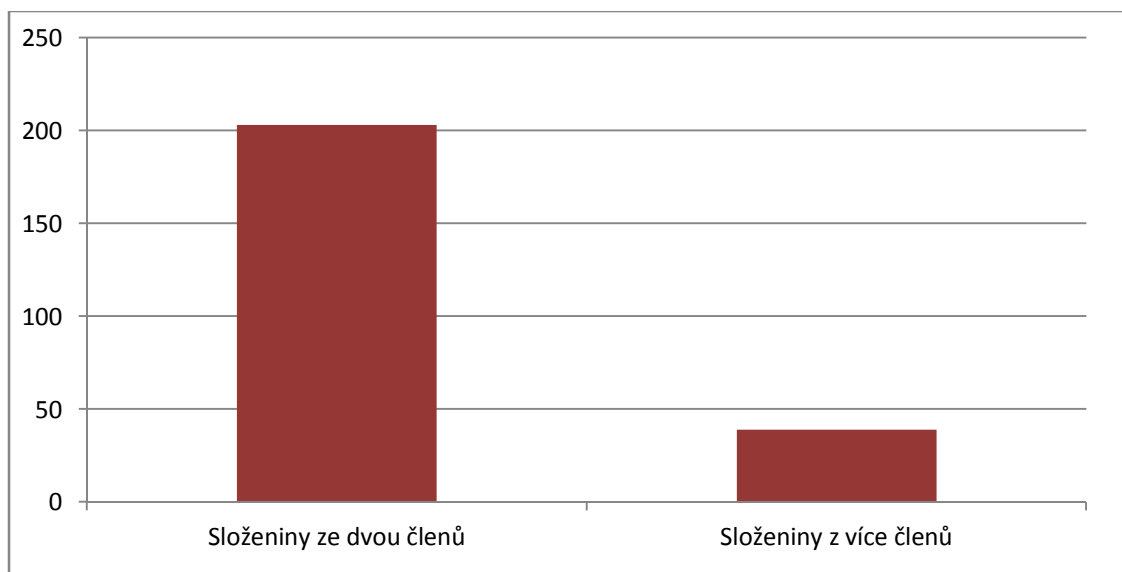
Ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung ze dne 9. dubna 2014 se vyskytuje výrazně méně článků než ve stejné rubrice deníku Bild ze stejného dne. Celkem je zde pouze 7 článků zabírajících méně než dvě stránky. Opět ale platí, že jsou to články obsáhlejší než v deníku Bild a nejsou tak hojně doplněny fotografiemi a dalšími ilustracemi. Také zde ale můžeme na substantivní kompozita narazit již v nadpisech jednotlivých článků (např. *Inklusion im Tischtennis*, *Woods und der Eisenhower-Baum*). Seznam všech kompozit objevujících se v tomto čísle je opět uveden na konci práce (PŘÍLOHA D).

3.7.1 Celkový počet substantivních kompozit

Ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung se dne 9. dubna 2014 vyskytlo celkem 242 složenin. Také zde se samozřejmě neobjevují pouze kompozita skládající se ze dvou členů. Počet složenin vzniklých ze třech a více volných morfémů ovšem tentokrát nebyl tak velký a oproti deníku Bild je mnohem méně takových složenin spojováno pomlčkou. Samozřejmě i zde se ale tyto složeniny vyskytují, jako příklad můžeme uvést výrazy *Baskenland-Rundfahrt* nebo *DFB-Torjäger*.

Z celkových 242 složenin je pak 39 tvořeno více než dvěma volnými morfémy. Jako příklad těchto složenin skládajících se z více než dvou členů uvedu výrazy, které se ve sportovní rubrice dne 9. dubna vyskytovaly opakovaně – *Jahreshauptversammlung*, *Saison-Höhepunkt*, *Mittelfeldspieler* a *Bundesligaprofi*. V tomto čísle deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung se ale vyskytuje pouze jedna složenina skládající se z více než třech volných morfémů. Jedná se o výraz *Weltranglistenerste*, je to tedy kompozitum tvořené pouze podstatnými jmény. Přesný počet kompozit skládajících se ze dvou částí a kompozit skládajících se ze třech a více částí znázorňuje graf č. 12.

Graf č. 12 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 9. 4. 2014

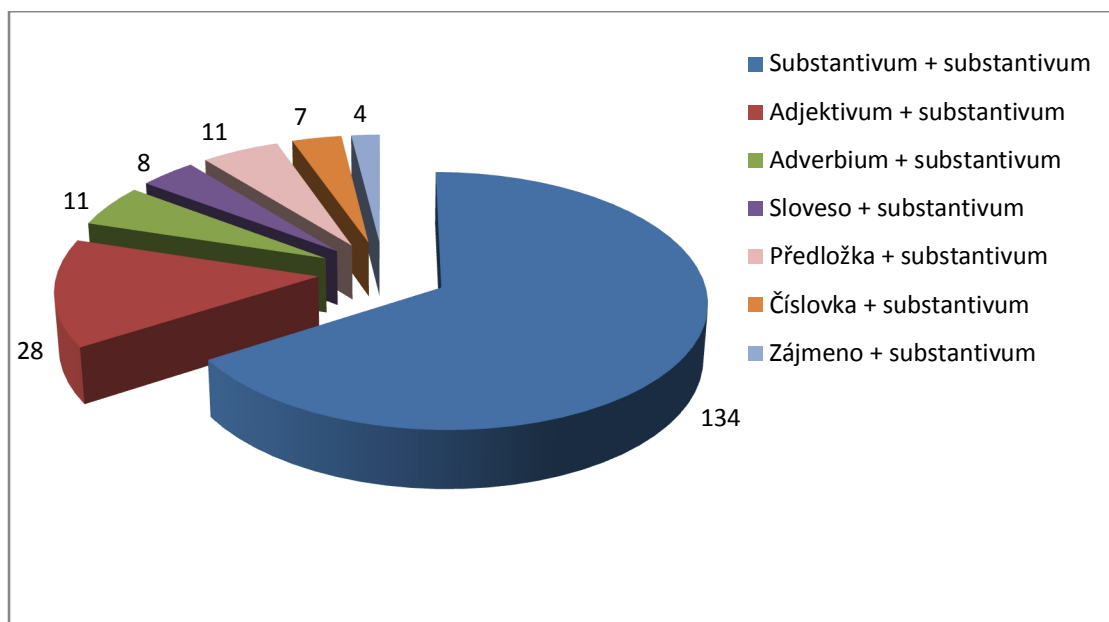
Z předchozího grafu můžeme vyčíst, že z 242 substantivních kompozit, které se vyskytly ve sportovní rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung dne 9. dubna 2014, je celkem 203 složenin tvořeno dvěma volnými morfémy (pravý sloupec) a 39 kompozit je tvořeno více než dvěma volnými morfémy (levý sloupec).

3.7.2 Druhy jednotlivých složenin

Již tradičně budu na prvním místě jmenovat složeniny skládající se ze dvou členů, přičemž oba členy jsou substantiva. Právě kompozita skládající se ze dvou podstatných jmen se i v tomto čísle deníku objevovaly nejčastěji. Některé takové složeniny se v jednotlivých člancích samozřejmě opakovaly, jedná se o výrazy jako *Rückenoperation*, *Leistungssport* nebo *Tischtennis*. Ze zbylých slovních druhů se dále na prvním místě objevovala hlavně přídavná jména. Opět jsou hojně zastoupené složeniny s adjektivem *national* (Nationalmannschaft), dále musíme zmínit ještě přídavné jméno *haupt* (Hauptheld, Hauptversammlung). Poměrně často se na prvním místě také vyskytují adverbia (*Rückkehr*) a předložky (*Nachfolger*). Zajímavostí je, že se v tomto vydání Frankfurter Allgemeine Zeitung objevilo více složenin majících na prvním místě zájmeno. Kompozita se zájmenem na prvním místě se vyskytují poměrně málo, zde se objevila zájmena *selbst* (Selbstvertrauen) a *eigen* (Eigenleben). Přesné

počty jednotlivých slovních druhů objevujících se na prvním místě u dvojčlenných složenin zachycuje následující graf.

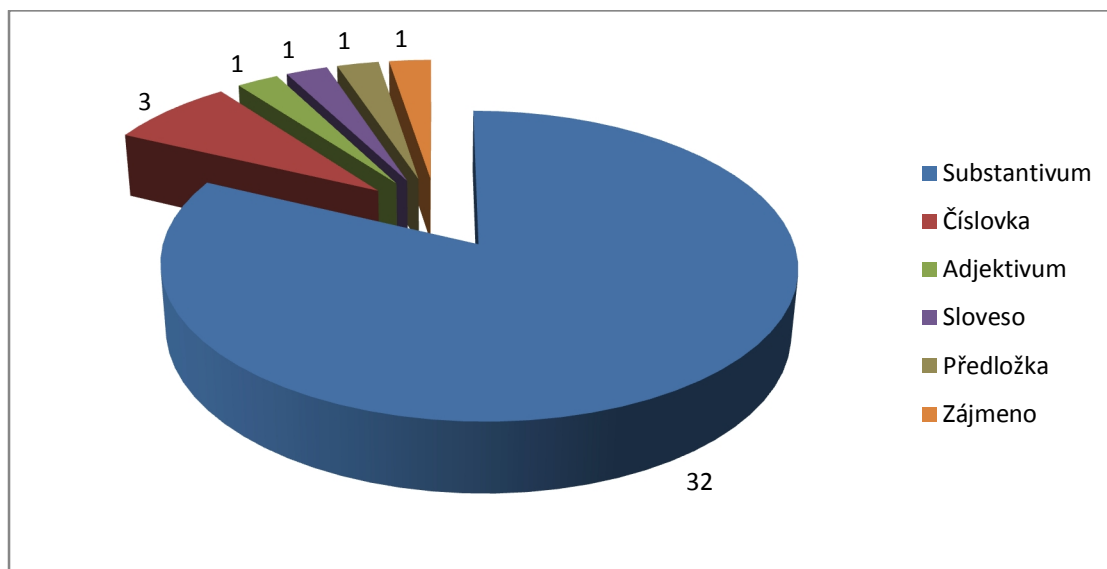
Graf č. 13 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung 9. 4. 2014

Z grafu č. 13 je patrné, že nejvíce dvojčlenných kompozit je tvořeno dvěma substantivy (134). Druhým nejčastějším slovním druhem stojícím na prvním místě v substantivních kompozitech je samozřejmě přídavné jméno (28). Adverbium a předložka se shodně objevují na prvním místě u 11 substantivních kompozit. Dále se na prvním místě vyskytuje 8x sloveso, 7x číslovka a 4x zájmeno.

U složenin skládajících se z více než dvou částí (v tomto případě se tedy většina takových složenin skládá ze třech volných morfémů) se budeme opět zabývat především slovním druhem prvního členu kompozita. Celkem se ve sportovní rubrice Frankfurter Allgemeine Zeitung ze dne 9. dubna vyskytuje 39 vícečlenných složenin. Nejčastěji se skládají samozřejmě ze třech podstatných jmen (Fußballsaison). Na prvním místě se také vyskytují přídavná jména (Nationalmannschaftskollege), předložky (Nachwuchsbereich) nebo číslovky (Elfmeterschießen). Přesné údaje jsou znázorněny v následujícím grafu.

Graf č. 14 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 9. 4. 2014

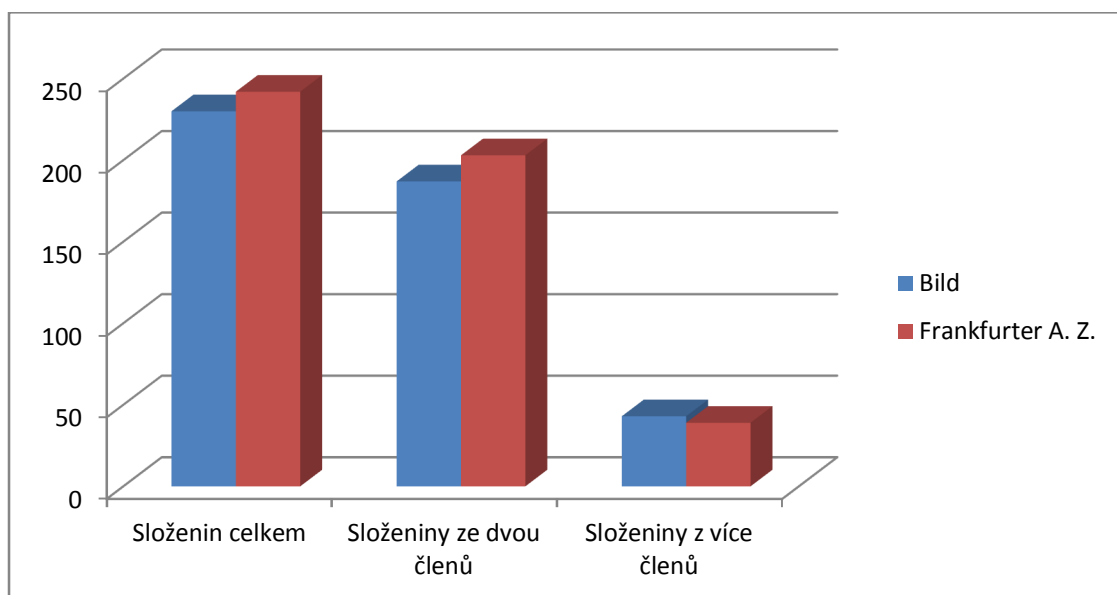

Z tohoto grafu je zřejmé, že nejvíce složenin skládajících se z více než dvou členů se skládá ze substantiv (32). Druhým nejčastějším slovním druhem stojícím na prvním místě v těchto složeninách jsou pak číslovky (3). Po jednom zástupci pak mají složeniny mající na prvním místě přídavné jméno, zájmeno, předložku a sloveso.

3.8 Porovnání dat z 9. 4. 2014

Sportovní rubrika deníku Bild měla dne 9. dubna 5 stránek, na nich bylo otištěno 24 článků. V podstatě každý článek je doplněn fotografií nebo jinou ilustrací. Sportovní rubrika deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung měla pouze necelé dvě strany, na kterých se nachází pouze 7 článků. Pouze 3 z nich jsou ovšem doplněné fotografiemi. Opět je ale počet substantivních kompozit vyskytujících se v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung vyšší než v deníku Bild ze stejného dne. Ve Frankfurter Allgemeine Zeitung se pak také vyskytuje více složenin tvořených pouze dvěma volnými morfémy. Naopak složenin skládajících se z více než dvou volných morfémů se ale vyskytovalo více v deníku Bild. Poměr celkového počtu substantivních kompozit, poměr počtu dvojčlenných a poměr počtu vícečlenných kompozit je přehledně znázorněn v následujícím grafu číslo 15.

Graf č. 15 Srovnání počtu substantivních kompozit ze dne 9. 4. 2014

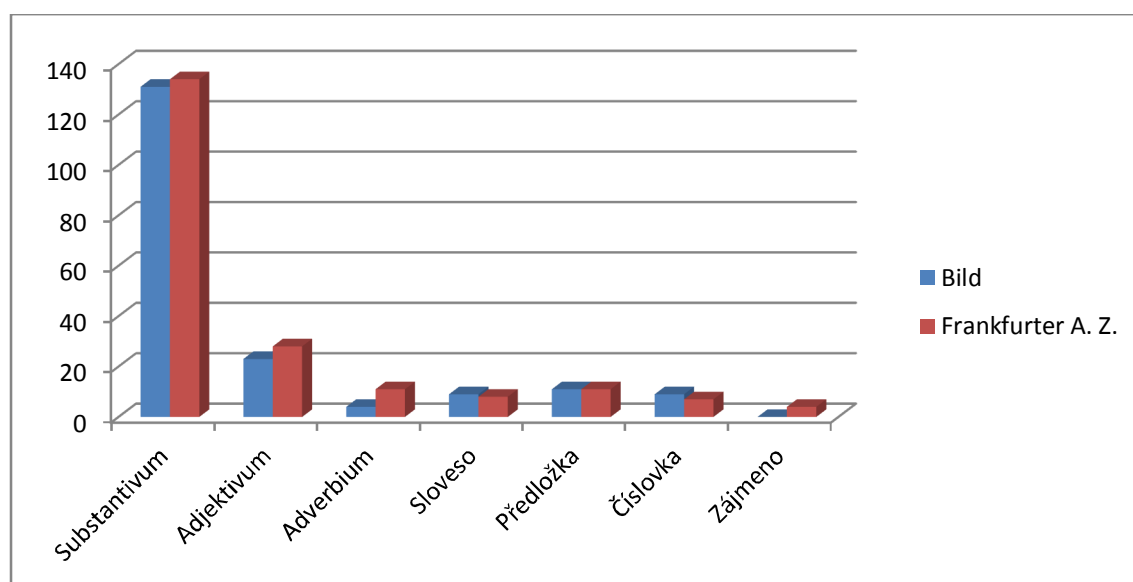

Z grafu č. 15 můžeme vyčíst, že Frankfurter Allgemeine Zeitung převyšoval deník Bild v celkovém počtu substantivních kompozit (levý sloupec, 242 složenin v deníku Frankfurter A. Z. a 230 složenin v deníku Bild) i v počtu kompozit skládajících se ze dvou členů (prostřední sloupec, 203 složenin ve Frankfurter A.Z. a 187 složenin v Bildu). Kompozita skládajících se z více členů se ale častěji vyskytovala v deníku Bild (43), ve Frankfurter Allgemeine Zeitung bylo takových složenin pouze 39 (pravý sloupec).

V obou denících se shodně objevuje nejvíce kompozit skládajících se ze dvou podstatných jmen. Tradičně to jsou složeniny jako *Fußball*, *Saisonende* nebo *Leistungssport*. Druhým nejčastěji se vyskytujícím slovním druhem v substantivních kompozitech jsou u obou deníků tentokrát přídavná jména. Opět se v obou denících opakovala stejná adjektiva (*national*, *haupt* apod.). Třetím nejhojněji zastoupeným slovním druhem v rámci substantivních kompozit objevujících se v těchto tiskovinách dne 9. dubna jsou pak předložky, v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung jsou na třetím místě společně s předložkami ještě adverbia. Na kompozici se často podílí zejména předložka *nach* (*Nachfolger*, *Nachwuchs* apod.). Mezi aktivní adverbia pak patří především *rück* (*Rückschlag*, *Rückstand* atd.). Za pozornost také stojí poměrně vysoký počet kompozit majících na prvním místě zájmeno, všechny tyto složeniny se ovšem vyskytují v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung. V deníku Bild se oproti

tomu nevyskytla žádná složenina tvořená spojením zájmena a podstatného jména. Počty jednotlivých druhů kompozit jsou zachyceny v následujícím grafu.

Graf č. 16 Počty jednotlivých druhů kompozit, 9. 4. 2014

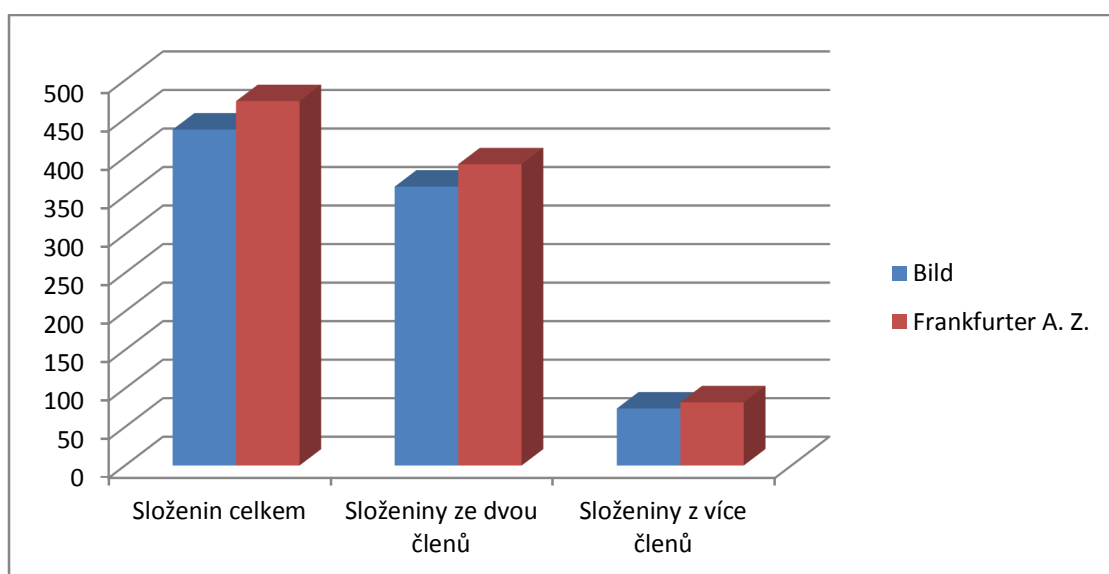
Z grafu je čitelné, že v obou denících se vyskytlo nejvíce složenin skládajících se ze dvou podstatných jmen (v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung jich bylo 134 a v deníku Bild 131). Na druhém místě pak byla u obou deníků kompozita tvořená spojením adjektiva a substantiva, více takových složenin bylo opět v deníku Frankfurter A. Z. (28:23). V tomto deníku se také častěji na prvním místě ve složenině vyskytovala adverbia (11:4) a zájmena, která se tentokrát v deníku Bild nevyskytovala vůbec. V deníku Bild se pak častěji na prvním místě ve složeninách vyskytovaly číslovky (9:7) a slovesa (9:8). Předložky se pak shodně v obou denících vyskytovaly na prvním místě ve složeninách v 11 případech.

3.9 Porovnání dat celkem

V této kapitole porovnám všechna data, která jsem během výzkumu shromáždila. Ve sportovní rubrice deníku Bild se ve dvou číslech (z 1. a 9. dubna 2014) objevilo celkem 42 článků, ve stejné rubrice deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung se v těchto dvou číslech objevilo pouze 15 článků. V počtu substantivních kompozit ale přesto dominovaly Frankfurter Allgemeine Zeitung. V těchto novinách se také objevilo

výrazně více složenin skládajících se pouze ze dvou volných morfémů. Také složenin skládajících se z více než dvou volných morfémů bylo více ve Frankfurter Allgemeine Zeitung, rozdíl ale nebyl tak výrazný. Tímto byl tedy naplněn předpoklad, že více substantivních kompozit se bude vyskytovat v seriózním tisku. Celkové počty substantivních kompozit a počty kompozit skládajících se ze dvou, resp. z více než dvou členů jsou porovnány v následujícím grafu.

Graf č. 17 Srovnání počtu substantivních kompozit z 1. a 9. 4.2014

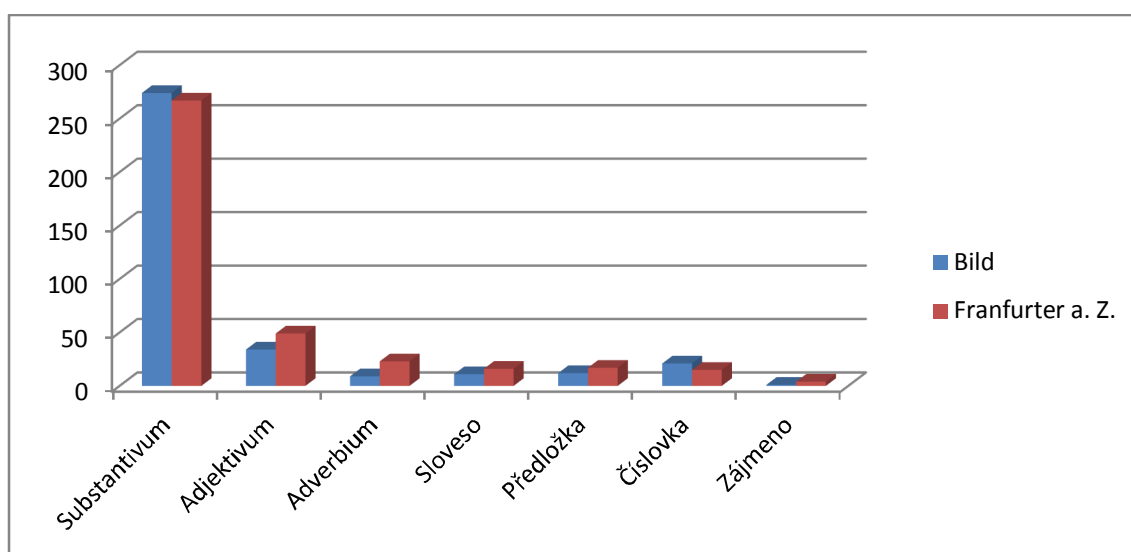

V grafu č. 17 jsou zachyceny počty substantivních kompozit, které se objevily ve sportovních rubrikách deníků Bild a Frankfurter Allgemeine Zeitung ve dnech 1. a 9. dubna 2014. Levý sloupec znázorňuje celkový počet substantivních kompozit, ve Frankfurter Allgemeine Zeitung se vyskytuje celkem 473 substantivních kompozit, v deníku Bild o 37 kompozit méně. V prostředním sloupci jsou zachyceny počty kompozit skládajících se ze dvou členů, ve Frankfurter Allgemeine Zeitung je takových složenin celkem 391, v deníku Bild pouze 362. Počet složenin skládajících se z více než dvou členů (pravý sloupec) je poněkud vyrovnanější – ve Frankfurter A. Z. jich je 82, v Bildu o 8 méně.

V tomto odstavci se budu věnovat počtům jednotlivých druhů substantivních kompozit. V deníku Bild je více složenin skládajících se ze dvou podstatných jmen a více složenin majících na prvním místě číslovku. Všechny ostatní druhy substantivních

kompozit se vyskytují častěji v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung. Je zde tedy více složenin majících na prvním místě přídavné jméno, sloveso, adverbium, předložku a zájmeno. Opět je také naplněn předpoklad, že se nejčastěji vyskytují substantivní kompozita mající na prvním místě podstatné jméno. Druhým nejčastějším druhem jsou kompozita skládající se z přídavného a podstatného jména. Počty jednotlivých druhů substantivních kompozit a jejich porovnání znázorňuje následující graf.

Graf č. 18 Počty jednotlivých druhů kompozit, 1. a 9. 4. 2014

Z grafu č. 18 je patrné, že nejčastěji se ve sportovních rubrikách deníků Frankfurter Allgemeine Zeitung a Bild ve dnech 1. a 4. dubna 2014 objevují kompozita skládající se ze dvou podstatných jmen (ve Frankfurter Allgemeine Zeitung jich je 267, v deníku Bild ještě o 7 víc). V deníku Bild se také vyskytuje více složenin majících na prvním místě číslovku (21:15). V deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung je pak více složenin majících na prvním místě adjektivum (49:34), adverbium (23:9), sloveso (16:11), předložku (17:12) a zájmeno (4:1).

3.10 Shrnutí praktické části

V praktické části jsem se zabývala výskytem substantivních kompozit v praxi. Porovnávala jsem počty substantivních kompozit vyskytujících se v bulvárním a seriózním tisku. Konkrétně se jednalo o deníky Bild a Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Z obou deníků byla vybrána dvě čísla, jednalo se o čísla z 1. a 9. dubna 2014. Jelikož se v každém čísle objevovalo velké množství substantivních kompozit, porovnávala jsem pouze počet substantivních kompozit vyskytujících se ve sportovní rubrice obou deníků. Následně jsem spočítala všechna substantivní kompozita vyskytující se ve sportovní rubrice daného čísla deníku. Dále jsem substantivní kompozita rozdělila podle počtu členů a podle slovních druhů stojících na prvních místech v těchto kompozitech.

U každého čísla jsem pak vytvořila přehledné grafy znázorňující celkové počty kompozit a počty jednotlivých druhů těchto složenin. Následně jsem porovнала nejprve údaje získané z obou deníků ze dne 1. dubna a posléze i údaje z 9. dubna 2014. V samotném závěru jsem poté porovнала všechny údaje. Opět jsem vytvořila grafy porovnávací celkový počet substantivních kompozit objevujících se v Bildu a ve Frankfurter Allgemeine Zeitung, dále počty dvojčlenných a vícečlenných kompozit v těchto denících a počty jednotlivých druhů substantivních kompozit objevujících se v obou denících.

4 ZÁVĚR

V úvodu své bakalářské práce „*Substantivní kompozita v německých publicistických textech*“ jsem si stanovila dvě hypotézy, které měly být potvrzeny nebo vyvráceny na základě výzkumu provedeného v praktické části této práce. První hypotézou bylo tvrzení, že se substantivní kompozita vyskytují v seriózním tisku častěji než v tisku bulvárním. Druhá hypotéza pak říkala, že nejčastěji se v textech vyskytují substantivní kompozita skládající se ze dvou podstatných jmen.

Obě tyto hypotézy byly na základě mého výzkumu potvrzeny. V praktické části jsem rozebírala četnost výskytu substantivních kompozit vždy ve dvou číslech bulvárního a seriózního deníku. Dále byla substantivní kompozita vyskytující se v těchto publicistických textech blíže analyzována, bylo určeno z kolika členů se dané kompozitum skládá a jaký slovní druh stojí na prvním místě v těchto složeninách.

V teoretické části jsem nejprve definovala slovo kompozitum a blíže rozebrala, z jakých částí se takové kompozitum skládá (kompozitum je slovo skládající se nejméně ze dvou volných morfémů, které jsou spojeny spojujícím konektem). Jsou zde také uvedeny krátké kapitoly o motivovanosti složenin a o jejich historickém vývoji. Dále je zde uvedené rozdělení kompozit, k němuž jsem využila informace vyskytující se v sekundární odborné literatuře od předních germanistů. Kompozita tedy můžeme rozdělit na kompozita determinativní, posesivní, kopulativní a rekční. V další kapitole se už zabývám rozdělením substantivních kompozit, tj. kompozit, jejichž poslední člen je substantivum. Právě toto rozdělení bylo klíčové pro můj výzkum. Substantivní kompozita se dělí podle slovního druhu stojícího na prvním místě ve složenině. Prvním druhem byla tedy kompozita mající na prvním místě podstatné jméno. Taková kompozita jsou nejčastější (jak bylo ostatně potvrzeno v mém výzkumu) a může docházet i ke vzniku tzv. polymorfematických složenin, tj. složenin skládajících se i ze 4 částí. Dalším druhem jsou kompozita mající adjektivum jako první člen, přídavná jména jsou při skládání také velice aktivním slovním druhem. Z ohebných slovních druhů se dále na prvním místě mohou objevovat ještě slovesa, zájmena a číslovky. Tyto slovní druhy ale již tak aktivní nejsou. Jako první člen se mohou ve složeninách ale objevovat i některé neohebné slovní druhy. Poměrně často se na prvním místě vyskytují především číslovky a adverbia.

V praktické části pak využívám především právě toto rozdělení substantivních kompozit podle slovního druhu objevujícího se na prvním místě ve složeninách. Ve vybraných článcích zkoumám počet složenin a druhy konkrétních kompozit tak, aby byl splněn cíl práce. Získaná data pak byla přehledně zpracována do grafů, přičemž každý graf byl podrobně popsán.

Během výzkumu jsem dospěla k následujícím výsledkům.

Celkem se ve čtyřech číslech deníků Bild a Frankfurter Allgemeine Zeitung vyskytlo 909 složenin, z toho jich 473 bylo ve Frankfurter Allgemeine Zeitung a 436 v Bildu. Tímto tedy byla potvrzena první hypotéza – v seriózním tisku se vyskytuje více substantivním kompozit než v tisku bulvárním. Rozdíl ovšem není tak markantní, jak jsem očekávala. To je pravděpodobně zapříčiněno menším rozsahem sportovní rubriky v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung. V tomto deníku se vyskytovalo více substantivních kompozit v oba zkoumané dny. Dne 1. dubna bylo v deníku Bild 206 složenin a ve Frankfurter Allgemeine Zeitung o 26 složenin více, 9. dubna bylo v tomto deníku jen o 12 složenin více než v bulvárním Bildu.

Druhá hypotéza (nejčastěji se vyskytují složeniny skládající se ze dvou substantiv) byla v mém výzkumu také potvrzena. Z celkového počtu 909 složenin vyskytujících se ve zkoumaných periodikách jich 541 mělo na prvním místě podstatné jméno. V počtu kompozit skládajících se ze dvou substantiv dokonce dominoval deník Bild v poměru 274:267. Dne 1. dubna bylo v tomto deníku 143 takových kompozit (z celkového počtu 206 složenin), ve Frankfurter Allgemeine Zeitung o 10 méně (z celkového počtu 231 složenin). 9. dubna se v Bildu objevilo 131 složenin skládajících se ze dvou podstatných jmen a ve Frankfurter Allgemeine Zeitung jich tentokrát bylo ještě o 3 více.

Jsem si vědoma, že prezentované výsledky nemohou být aplikovány na všechny publicistické texty obecně, neboť byla zkoumána pouze nepatrná část těchto textů. Bylo by vhodné výzkum rozšířit i na další rubriky a další periodika.

5 RESUMÉ

In meiner Bachelorarbeit beschäftigte ich mich mit substantivischen Zusammensetzungen. In der Einleitung werden zwei Hypothese festgesetzt – in den seriösen Blättern (hier Frankfurter Allgemeine Zeitung) treten die substantivische Zusammensetzungen häufiger als in den Boulevardblättern (hier Bild) auf und die häufigste Art der Zusammensetzungen ist die Zusammensetzung aus zwei Substantive.

Zuerst wird die Theorie beschrieben, auf der die Ergebnisse gegründet werden. Die Theorie geht von den Publikationen der führenden Linguisten in Deutschland aus. Es wird der Begriff „Zusammensetzung“ definiert und einzelne Teile der Zusammensetzung werden beschrieben. Dann werden verschiedene Typen von Zusammensetzungen (wie z. B. Determinativkompositum oder Possessivkompositum) und auch verschiedene Typen von substantivischen Zusammensetzungen (z. B. Zusammensetzungen mit Substantiv als Erstglied, Zusammensetzungen mit Adjektiv als Erstglied usw.) genannt. Diese Einteilung nach der Wortart an erster Stelle ist sehr wichtig für meine Forschung.

In meiner Forschung habe ich zwei Tagblätter verglichen – Frankfurter Allgemeine Zeitung und Bild. Immer in zwei Nummern von diesen Blättern habe ich alle substantivische Zusammensetzungen herausgefunden und dann noch konkrete Typen bei dieser Zusammensetzungen bestimmt. Ich wähle nur eine Rubrik (die Sportrubrik) aus. Die Ergebnisse werden immer in den farbigen Graphen ausgedrückt. Aufgrund der Untersuchung werden beide meine Hypothese bestätigt. In Frankfurter Allgemeine Zeitung treten die substantivische Zusammensetzungen häufiger als in Bild auf. Die Zusammensetzungen, die als Erstglied ein Substantiv haben, treten gleichzeitig in den publizistischen Texten am häufigsten auf.

6 SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Bild 1. 4. 2014	25
Graf č. 2 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Bild 1. 4. 2014	26
Graf č. 3 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Bild 1. 4. 2014.....	27
Graf č. 4 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014	29
Graf č. 5 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014	30
Graf č. 6 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1. 4. 2014	31
Graf č. 7 Srovnání počtu substantivních kompozit ze dne 1. 4. 2014	32
Graf č. 8 Počty jednotlivých druhů kompozit, 1. 4. 2014	33
Graf č. 9 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Bild 9. 4. 2014	34
Graf č. 10 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Bild 9. 4. 2014	35
Graf č. 11 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Bild, 9. 4. 2014	36
Graf č. 12 Poměr dvojčlenných a vícečlenných složenin, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 9. 4. 2014	38
Graf č. 13 Počet jednotlivých druhů složenin skládajících se ze dvou členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung 9. 4. 2014	39
Graf č. 14 Slovní druhy stojící na prvním místě u složenin skládajících se ze třech a více členů, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 9. 4. 2014	40
Graf č. 15 Srovnání počtu substantivních kompozit ze dne 9. 4. 2014	41

Graf č. 16 Počty jednotlivých druhů kompozit, 9. 4. 2014	42
Graf č. 17 Srovnání počtu substantivních kompozit z 1. a 9. 4.2014	43
Graf č. 18 Počty jednotlivých druhů kompozit, 1. a 9. 4. 2014	44

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DUDEN: *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. Mannheim, 1997. ISBN 978-3-411-04048-3.

DUDEN: *Das Fremdwörterbuch*. 9. Auf. Mannheim–Leipzig–Wien–Zürich: Dudenverlag, 2009. ISBN 978-3-411-90507-2.

EISENBERG, Peter: *Das Wort. Grundriss der deutschen Grammatik*. 3. Auf. Stuttgart: Verlag J. B. Metzler, 2006. ISBN 978-3-476-02160-1.

ERBEN, Johannes: *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*. 4. Auf. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2000. ISBN 3-503-03038-7.

FLEISCHER, Wolfgang, BARZ, Irmhild, SCHRÖDER, Marianne: *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2007. ISBN 978-3-484-10682-6.

HELBIG, Gerhard, BUSCHA, Joachim: *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Berlin und München: Langenscheidt, 2001. ISBN 978-3-468-49493-2.

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, RUSÍNOVÁ, Zdenka: *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd 2., Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-807-1066-248.

KESSEL, K. – REIMANN, S: *Basiswissen Deutsche Gegenwartssprache*. Tübingen: A. Francke Verlag, 2005. ISBN 3-7720-3377-6.

KRONASSER, Heinz: *Handbuch der Semasiologie. Kurze Einführung in die Geschichte, Problematik und Terminologie der Bedeutungslehre*. Heidelberg: Carl Winter - Universitätsverlag, 1952. ISBN 978-3533007173.

KÜHN, Ingrid: *Lexikologie. Eine Einführung*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1994. ISBN 978-3484251359.

MOTSCH, Wolfgang: *Deutsche Wortbildung in Grundzügen*. Berlin: Walter de Gruyter, 1999. ISBN 3-11-016322-5.

NAUMANN, Bernd: *Wortbildung in der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1972. ISBN 3-484-25003-8.

SCHIPANN, Thea: *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2002. ISBN 3-484-73002-1.

SOMMERFELDT, Karl-Ernst, STARKE, Günter: *Einführung in die Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1998. ISBN: 978-3484730014.

ŠMILAUER, Vladimír. *Novočeské tvoření slov*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971.

ULLMANN, Stephen: *Grundzüge der Semantik. Die Bedeutung in sprachwissenschaftlicher Sicht*. Berlin: Walter de Gruyter, 1967. ISBN: 0-63-108290-5.

PŘÍLOHA A

Seznam kompozit objevujících se v deníku Bild 1. 4. 2014

KOMPOZITUM	DRUH KOMPOZITA	VÝSKYTŮ
Minus-Rekord	Subst. + subst.	
Torjäger	Subst. + subst.	2
Bundesliga	Subst. + subst.	4
Rückrunde	Adv. + subst.	
Profi-Fußball	Adj. + subst. + subst.	
Spieltagen	Subst. + subst.	2
Matchbälle	Subst. + subst.	2
Kopfball-Duell	Subst. + subst. + subst.	
Restprogramm	Subst. + subst.	3
Klassenerhalt	Subst. + subst.	5
Abstiegskampf	Subst. + subst.	2
Abstiegsfinale	Subst. + subst.	
Jägerpark	Subst. + subst.	2
Sportdirektor	Subst. + subst.	
Sachsenpokal-Halbfinale	Subst. + subst. + adj. + subst.	
Vereinsgeburtstag	Subst. + subst. + subst.	
Geschäftsführer	Subst. + subst.	3
Eishockey-Zweitligisten	Subst. + subst. + čísl. + subst.	
Geldhahn	Subst. + subst.	
Arbeitsvertrag	Subst. + subst.	
Standort	Subst + subst.	
Stadtrat	Subst. + subst.	
Sportausschuss	Subst. + subst.	
Nachfolger	Před. + subst.	
Diplom-Kaufmann	Subst. + slov. + subst.	
Zweitliga-Meisterschaft	Čísl. + subst. + subst.	
Volleyball	Subst. + subst.	
Katastrophen-Saison	Subst. + subst.	
Mindestzielstellung	Adj. + subst. + subst.	
Nationalelf	Adj. + subst.	
WM-Mannschaft	Subst + subst.	
Trainingspläne	Subst. + subst.	
Gruppen-Finale	Subst. + subst.	
Bundestrainer	Subst. + subst.	4
Nationalelf-Manager	Adj. + subst. + subst.	

EM-Triumph	Subst. + subst.	
Grillabend	Slov. + subst.	
Steuersünder	Subst. + subst.	2
Wirtschaftsstraftäter	Subst. + subst. + subst.	
Fußballplatz	Subst. + subst. + subst.	
Frühjahr	Adj. + subst.	
Beichtstuhl	Subst. + subst.	2
Medientag	Subst. + subst.	
Bayern-Stars	Subst. + subst.	
Steinbank	Subst. + subst.	
Spielfeld	Subst. + subst.	
Speisesaal	Subst. + subst.	
Frühstück	Adv. + subst.	
Abendbrot	Subst. + subst.	
Autowerkstatt	Subst. + subst.	
Gefängnis-Tore	Subst. + subst.	
Justizbeamter	Subst. + subst.	2
Quadratmeter	Subst. + subst.	
Tischtennis	Subst. + subst.	
Fußball	Subst. + subst.	8
Kraftsport	Subst. + subst.	
Haftstrafe	Subst. + subst.	
Gottesdienst	Subst. + subst.	
Weltreligionen	Subst. + subst.	
Weltmeister	Subst. + subst.	2
DFB-Trainerschein	Subst. + subst. + subst.	
Wochenende	Subst. + subst.	
TV-Fußball	Subst. + subst. + subst.	
Gefängnis-Laden	Subst. + subst.	
Fernseher	Subst. + subst.	
Kabelfernsehen	Subst. + subst. + subst.	
Ehefrau	Subst. + subst.	
Gefängnis-Kleidung	Subst. + subst.	
Familien-Fällen	Subst. + subst.	
Extrawurst	Adj. + subst.	
Essenausgabe	Subst. + subst.	
Schwerverbrecher	Adj. + subst.	
Wurstfabrikant	Subst. + subst.	
Landgericht	Subst. + subst.	
Steuerhinterziehung	Subst. + adv. + subst.	
Freiheitsstrafe	Subst. + subst.	
Viertelfinale	Čísl. + subst.	5

Hinspiele	Adv. + subst.	
Rückspiele	Adv. + subst.	
Halbfinale	Adj. + subst.	2
Villen-Grundstück	Subst. + subst. + subst.	
Stadtteil	Subst. + subst.	
Wohnungssuche	Subst. + subst.	
Kaltniete	Adj. + subst.	
Achtelfinale	Čísl. + subst.	3
Profi-Debüt	Adj. + subst.	
Bundeskanzler	Subst. + subst.	
Viertelfinal-Hinspiel	Čísl. + susbt. + Adv. + subst.	
40-Jährige	Čísl. + subst.	
Fußball-Greis	Subst. + subst. + subst.	
Startelf	Subst. + subst.	
Durchschnittsalter	Před. + subst. + subst.	
Vorstandschef	Před. + subst. + subst.	
Karriere-Ende	Subst. + subst.	
Trainer-Legende	Subst. + subst.	
Neu-Trainer	Adj. + subst.	
Mittelfeld	Subst. + subst.	
Bayern-Trikot	Subst. + subst.	
Bayern-Kapitän	Subst. + subst.	2
BILD-Interview	Subst. + subst.	
Traum-Fußball	Subst. + subst. + subst.	2
Viertelfinal-Spielen	Čísl. + subst. + subst.	
Bayern-Brust	Subst. + subst.	
Selbstbewusstsein	Záj. + subst. + subst.	
Zielsetzung	Subst. + subst.	
Wut-Sperre	Subst. + subst.	2
Braunschweig-Trainer	Subst. + subst.	2
Foulpfiff	Subst. + subst.	2
Wiederholungstrainer	Adv. + subst. + subst.	
BILD-Informationen	Subst. + subst.	
Ein-Spiel-Sperre	Čísl. + subst. + subst.	
Braunschweig-Manager	Subst. + subst.	
Geldstrafe	Subst. + subst.	4
Sportgericht	Subst. + subst.	2
Nürnberg-Coach	Subst. + subst.	
Schiri-Kritik	Subst. + subst.	
Freiburg-Trainer	Subst. + subst.	
Wutanfällen	Subst. + subst.	

Bundesliga-Spielen	Subst. + subst. + subst.	
Hoffnungsschimmer	Subst. + subst.	
Kernspintomographie	Subst. + subst. + subst.	
Muskel-Probleme	Subst. + subst.	
Muskelverletzung	Subst. + subst.	
Oberschenkel	Adj. + subst.	
Lasogga-Ausfall	Subst. + subst.	
Frankfurt-Petition	Subst. + subst.	
Pfeifverbot	Slov. + subst.	
Suzie-Angriff	Subst. + subst.	2
Wüsten-Staat	Subst. + subst.	
Formel-1-Rennen	Subst. + čísl. + subst.	
Red-Bull-Renner	Subst. + subst. + subst.	2
Mercedes-Silberpfeile	Subst. + adj. + subst.	
Motor-Software	Subst. + subst.	
Vettel-Boss	Subst. + subst.	
Wettbetrüger	Subst. + subst.	
Neuaufgabe	Adj. + subst.	
Wettskandal	Subst. + subst.	
Handball	Subst. + subst.	
Achtelfinal-Rückspiel	Čísl. + subst. + adv. + subst.	
Braunschweig-Spiel	Subst. + subst.	2
Ermittlungsverfahren	Subst. + subst.	
Weltrangliste	Subst. + subst. + subst.	
Dortmund-Spiel	Subst. + subst.	
Tempo-Rekord	Subst. + subst.	
Arbeitsgericht	Subst. + subst.	
Straßenmeister	Subst. + subst.	
Bänderriss	Subst. + subst.	
Frühjahrsrennen	Adj. + subst.	
Doppelsieg	Čísl. + subst.	
Jahresbeginn	Subst. + subst.	
Bundestrainerin	Subst. + subst.	

Subst. = substantivum

Adj. = adjektivum

Čísl. = číslovka

Adv. = adverbium

Slov. = slov

Před. = předložka

Záj. = zájmeno

PŘÍLOHA B

Seznam kompozit objevujících se v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung 1. 4. 2014

KOMPOZITUM	DRUH KOMPOZITA	VÝSKYTŮ
Handballklub	Subst. + subst. + subst	
Spielzeit	Subst. + subst.	2
Hanballwochen	Subst. + subst. + subst	
Sommerpause	Subst. + subst.	
Bundesliga	Subst. + subst.	5
Meisterliga	Subst. + subst.	
Vorjahr	Před. + subst.	
Achtelfinal-Rückspiel	Čísl. + subst. + adv. + subst.	
DHB-Pokal	Subst. + subst.	
Titelverteidiger	Subst. + subst.	
Drei-Tore-Vorsprung	Čísl. + subst. + před. + subst.	
Siebenmeter	Čísl. + subst.	
Auswahlspieler	Subst. + subst.	
Spielmacher	Subst. + subst.	
Niederlage	Adj. + subst.	3
Rückraum	Adv. + subst.	
Überfüllung	Před. + subst.	
Sportchef	Subst. + subst.	
Geschäftsführer	Subst. + subst.	
Handball-Fachmann	Subst. + subst. + subst. + subst.	
Saisonende	Subst. + subst.	2
Begleiterscheinung	Subst. + subst.	
Rücktritt	Adv. + subst.	
Vereingeschichte	Subst. + subst.	
Rückenwind	Subst. + subst.	
Sporthalle	Subst. + subst.	
Nationalfarben	Adj. + subst.	
Spielpause	Subst. + subst.	
Leuchtturm	Subst. + subst.	2
Volleyballmannschaft	Subst. + subst. + subst.	3
Viertelfinale	Čísl. + subst.	2
Halbfinal-Niederlage	Adj. + subst. + adj. + subst.	2
Baustelle	Subst. + subst.	2
Gegensatz	Před. + subst.	
Leistungssport	Subst. + subst.	2
Namensgeber	Subst. + subst.	

Spielbetrieb	Subst. + subst.	
Mindest-Budget	Adj. + subst.	
Kontaktaufnahme	Subst. + subst.	
Wirtschaftsvertreten	Subst. + subst.	
Großraum	Adj. + subst.	
Sportfunktionären	Subst. + subst.	
Innenminister	Adv. + subst.	
Landessportverband	Subst. + subst. + subst.	2
Volleyball	Subst. + subst.	
Randsportarten	Subst. + subst. + subst.	
Fußball	Subst. + subst.	3
Sportsponsoring	Subst. + subst.	
Rekord-Bayern	Subst. + subst.	
Basketballabteilung	Subst. + subst. + subst.	
Sportarten	Subst. + subst.	
Eishockeyklub	Subst. + subst. + subst.	
Energiedrink-Hersteller	Subst. + subst. + subst.	
Volleyballliga	Subst. + subst. + subst.	
Wahrnehmung	Subst. + subst.	2
Verdienstmöglichkeiten	Subst. + subst.	
Nationalspiel	Adj. + subst.	
Bayern-Profi	Subst. + subst.	
Volleyballfans	Subst. + subst. + subst.	
Glücksgefühle	Subst. + subst.	2
Partnerwechsel	Subst. + subst.	
Formel-1-Fahrer	Subst. + čísl. + subst.	
Rückkehr	Adv. + subst.	
Bartstoppeln	Subst. + subst.	
Weltmeister	Subst. + subst.	2
Gesamtwertung	Subst. + subst.	
26-Jährige	Čísl. + subst.	
Hinterachse	Adv. + subst.	
Steheaufmänner	Slov. + subst.	
Königsklasse	Subst. + subst.	
Motorsport	Subst. + subst.	
Rennstall	Slov. + subst.	
Ausstiegsklauseln	Subst. + subst.	2
Partnertausch	Subst. + subst.	
Zusammenarbeit	Adv. + subst.	
Hülkenberg-Nachfolger	Subst. + před. + subst.	
Schmierseife	Subst. + subst.	
Dreißigjährige	Čísl. + subst.	

Werksteam	Subst. + subst.	
Kundenteam	Subst. + subst.	
Antriebseinheit	Subst. + subst.	
WM-Führende	Subst. + subst.	
Gewichtsdiskussion	Subst. + subst.	2
Fahrerlager	Subst. + subst.	
Rennfahrer	Slov. + subst.	
WM-Spiel	Subst. + subst.	
Fußball-Nationalmannschaft	Subst. + subst. + adj. + subst.	
Bundestrainer	Subst. + subst.	6
Nationalmannschaft	Adj. + subst.	2
WM-Gegner	Subst. + subst.	
Chefcoach	Subst. + subst.	
Europameister	Subst. + subst.	2
Nationalelf	Adj. + subst.	2
WM-Gruppenegegner	Subst. + subst. + subst.	2
Nationalspieler	Adj. + subst.	2
Bänderriss	Subst. + subst.	
Wettkampfpause	Subst. + subst.	
Radprofi	Subst. + subst.	
Spezialplatte	Adj. + subst.	
Halteapparat	Slov. + subst.	
Schlüsselbein	Subst. + subst.	
Kilometer	Subst. + subst.	
Straßenmeister	Subst. + subst.	
Radrennen	Subst. + subst.	
Fahrrad	Slov. + subst.	
Unfallsituation	Subst. + subst.	
Frühjahr	Adj. + subst.	2
Reifenpanne	Subst. + subst.	
Tennis-Turnier	Subst. + subst.	
Weltranglisten-Zweite	Subst. + subst. + subst. + subst.	
Endspiel	Subst. + subst.	
Branchenprimus	Subst. + subst.	
Kontrollausschuss	Subst. + subst.	
Fußballbund	Subst. + subst. + subst.	2
Ermittlungsverfahren	Subst. + subst.	
Bundesliga-Trainer	Subst. + subst. + subst.	
Schiedsrichter	Slov. + subst.	
Weltmeisterschaft	Subst. + subst.	2
Rückschlag	Adv. + subst.	
Vorrunden-Partien	Před. + subst. + subst.	

Bunderstrainerin	Subst. + subst.	
Erstrunden-Sieg	Čísl. + subst. + subst.	
Doppelspezialisten	Čísl. + subst.	
Kreuzbanderriss	Subst. + subst. + subst.	2
Fortschritte	Adv. + subst.	2
WM-Teilnahme	Subst. + subst. + subst.	
Fußball-Nationalspieler	Subst. + subst. + adj. + subst.	
Mittelfeldspieler	Subst. + subst. + subst.	
Internetseite	Subst. + subst.	
Testspielklassiker	Subst. + subst. + subst.	
Cheftrainer	Subst. + subst.	
Sonderberater	Adj. + subst.	
Gruppenphase	Subst. + subst.	
Sommermärchen	Subst. + subst.	2
Offensivgeist	Adj. + subst.	
WM-Rang	Subst. + subst.	
Mannschafts-Hauptquartier	Subst. + adj. + subst.	
Berufsbild	Subst. + subst.	
Fußball-Lehrer	Subst. + subst. + subst.	
Querdenker	Adv. + subst.	
Marschroute	Subst. + subst.	
Bayern-Größen	Subst. + subst.	
Optimierungsbedarf	Subst. + subst.	
Fußball-Experten	Subst. + subst. + subst.	
Heynckes-Bayern	Subst. + subst.	
Vorgänger	Před. + subst.	
Rekordserie	Subst. + subst.	
Pressschlag	Subst. + subst.	
22-Jährigen	Čísl. + subst.	
Knieverletzung	Subst. + subst.	
Landsmann	Subst. + subst.	
Spielereignis	Subst. + subst.	
Rekordmeister	Subst. + subst.	
Viertelfinal-Rückspiel	Čísl. + subst. + adv. + subst.	
Gruppenspiel	Subst. + subst.	2
Debütanten-Rekord	Subst. + subst.	2
2:0-Führung	Čísl. + subst.	
Achtelfinalspielen	Čísl. + subst. + subst.	
Hinspiel	Adv. + subst.	3
Kontrollverlust	Subst. + subst.	
Ballbesitz	Subst. + subst.	
Ballkontakten	Subst. + subst.	

Bundesligarekord	Subst. + subst. + subst.	2
Problemlöser	Subst. + subst.	
Geistesverwandten	Subst. + subst.	
Ballkontrolle	Subst. + subst.	2
Perspektiv-Transfer	Adj. + subst.	
Gelegenheitskäufe	Subst. + subst.	
Marktführer	Subst. + subst.	
Weltstars	Subst. + subst.	
Bayern-Konkurrenten	Subst. + subst.	
Offensivspiel	Adj. + subst.	2
Spezial-Option	Subst. + subst.	
Passsicherheit	Subst. + subst.	
Guardiola-Puzzle	Subst. + subst.	
Rechtsverteidiger	Subst. + subst.	
Abschlusstraining	Subst. + subst.	2
Hoffenheim-Spiel	Subst. + subst.	
Fehltritt	Slov. + subst.	
Barca-Element	Subst. + subst.	
Bayern-Spiel	Subst. + subst.	
Vorrunde	Před. + subst.	

Subst. = substantivum

Adj. = adjektivum

Čísl. = číslovka

Adv. = adverbium

Slov. = slov

Před. = předložka

Záj. = zájmeno

PŘÍLOHA C

Seznam kompozit objevujících se v deníku Bild 9. 4. 2014

KOMPOZITUM	DRUH KOMPOZITA	VÝSKYTŮ
Überleben	Před. + subst.	
Saisonende	Subst. + subst.	2
Sportdirektor	Subst. + subst.	2
Regionalliga	Adj. + subst.	
Neuverpflichtungen	Adj. + subst.	
Mittelfeldspieler	Subst. + subst. + subst.	3
Offensivmann	Adj. + subst.	
Nachfolger	Před. + subst.	
14-Tore-Mann	Čísl. + subst. + subst.	
Stürmer-Alarm	Subst. + subst.	2
Abstiegsduell	Subst. + subst.	
Muskelfaserriss	Subst. + subst. + subst.	2
Geschäftsführer	Subst. + subst.	
BILD-Informationen	Subst. + subst.	
Regionalliga-Lizenz	Adj. + subst. + subst.	
Amateur-Team	Subst. + subst.	
Aufstiegsplatz	Subst. + subst.	
Oberliga	Adj. + subst.	2
Spitzenreiter	Subst. + subst.	
Lizenz-Antrag	Subst. + subst.	
Bundesliga-Tor	Subst. + subst. + subst.	
Nachfolge	Před. + subst.	
Erstliga-Vierten	Čísl. + subst. + subst.	
Halbfinale	Adj. + subst.	6
Sachsenpokal	Subst. + subst.	3
Bullen-Killer	Subst. + subst.	
Oberligist	Adj. + subst.	
Sachsenpokal-Halbfinale	Subst. + subst. + adj. + subst.	
Bullenjagd	Subst. + subst.	
Oberlausitz	Adj. + subst.	
Zweitliga-Aufstieger	Čísl. + subst. + subst.	
Elfmeterschießen	Čísl. + subst. + subst.	
Gegensatz	Před. + subst.	
Kaffetrinken	Subst. + subst.	
Pokalsensation	Subst. + subst.	
RB-Coach	Subst. + subst.	

Dauerbrenner	Subst. + subst.	
Innenbandriss	Adv. + subst. + subst.	2
Wohnzimmer	Slov. + subst.	2
Zweitligist	Čísl. + subst.	2
Wahnsinn	Subst. + subst.	
Ex-Geschäftsführer	Adj. + subst. + subst.	
Amtszeit	Subst. + subst.	2
Stadtrat	Subst. + subst.	
Klassenerhalt	Subst. + subst.	3
Mietzuschuss	Subst. + subst.	
Dynamo-Spieler	Subst. + subst.	
Nicht-Abstiegs-Prämie	Adv. + subst. + subst.	2
Umfrage-Teilnehmer	Subst. + subst. + subst.	
Abstiegskampf	Subst. + subst.	2
Gehaltskürzung	Subst. + subst.	
Landsleute	Subst. + subst.	
Wochenende	Subst. + subst.	2
Europacup	Subst. + subst.	
Vorsaison	Před. + subst.	
Bundesliga-Rekord	Subst. + subst. + subst.	
Länderspiel-Prämie	Subst. + subst. + subst.	
Eishockey-Länderspiel	Subst. + subst. + subst. + subst.	
Nationalmannschaft	Adj. + subst.	3
Eisbären	Subst. + subst.	
Nationalmannschaft-Premie	Adj. + subst. + subst.	
Förderlizenz	Subst. + subst.	
Deutschland-Debüt	Subst. + subst.	
Nachwuchs	Před. + subst.	
Gastspiel	Subst. + subst.	
Restprogramm	Subst. + subst.	
Abstiegskandidaten	Subst. + subst.	
Abstiegsgefahr	Subst. + subst.	
96-Trainer	Čísl. + subst.	
Hannover-Präsident	Subst. + subst.	
Kurz-Traininglager	Adj. + subst. + subst.	
Braunschweig-Trainer	Subst. + subst.	
Friedens-Gipfel	Subst. + subst.	
Derby-Sieg	Subst. + subst.	
Stadion-Katakomben	Subst. + subst.	
Holland-Star	Subst. + subst.	
Bundesliga-Spielen	Subst. + subst. + subst.	

Ajax-Trikot	Subst. + subst.	
HSV-Star	Subst. + subst.	
Tabellenführer	Subst. + subst.	
Nationalspieler	Adj. + subst.	3
Jahresgehalt	Subst. + subst.	
Gehaltseinsparung	Subst. + subst.	
Ex-Bundesliga-Star	Adj. + subst. + subst. + subst.	
Hinspiel	Adv. + subst.	2
Endspiel	Subst. + subst.	2
Star-Stürmer	Subst. + subst.	
Halbzeit	Adj. + subst.	
Halbzeit-Show	Adj. + subst. + subst.	2
Schiedsrichter	Slov. + subst.	
HSV-Trainer	Subst. + subst.	
Bayer-Coach	Subst. + subst.	
96-Trainer	Čísl. + subst.	
Kollegen-Schreck	Subst. + subst.	
Schicksalspiel	Subst. + subst.	2
Überholspiel	Subst. + subst.	
Abstiegsendspur	Subst. + subst. + subst.	
Selbstvertrauen	Záj. + subst.	
Trainingseinheit	Subst. + subst.	
Umfeld	Před. + subst.	
Auswärtsbilanz	Subst. + subst.	
Bundesliga	Subst. + subst.	4
Hintergrund	Před. + subst.	
Trainerteam	Subst. + subst.	
Geschäftsstelle	Subst. + subst.	
Fußballnews	Subst. + subst.	
Oberschenkel	Adj. + subst.	
Mainz-Spiel	Subst. + subst.	
Test-Spiele	Subst. + subst.	
Fanartikel	Subst. + subst.	
Fußball-Legende	Subst. + subst. + subst.	
Edelstein	Adj. + subst.	
RheinEnergie-Stadion	Subst. + subst. + subst.	
Kulturstatus	Subst. + subst.	
Polizeieinsatz	Subst. + subst.	2
Hoeneß-Haus	Subst. + subst.	
Schwachsinn	Adj. + subst.	
Steuerhinterziehung	Subst. + před. + subst.	2

Kunstblut	Subst. + subst.	
Pöbel-Briten	Subst. + subst.	2
Mitspieler	Před. + subst.	
Kroos-Berater	Subst. + subst.	
Angst-Spiel	Subst. + subst.	3
Unterlippe	Před. + subst.	
Pressekonferenz	Subst. + subst.	
Viertelfinal-Rückspiel	Čísl. + subst. + adv. + subst.	
Faserriss	Subst. + subst.	
Bayern-Trainer	Subst. + subst.	
Liga-Pleite	Subst. + subst.	
Viertelfinale	Čísl. + subst.	
Ego-Befehl	Subst. + subst.	
Amtsantritt	Subst. + subst.	
Erfolgs-Druck	Subst. + subst.	
Schalke-Star	Subst. + subst.	
Knie-Entzündung	Subst. + subst.	
Abschiedstournee	Subst. + subst.	
Bier-Wette	Subst. + subst.	
Bluterguss	Subst. + subst.	
Welt-Sieg	Subst. + subst.	
ManU-Trainer	Subst. + subst.	
Abschlusstraining	Subst. + subst.	
Brasilien-Trainer	Adj. + subst.	
Sex-Verletzung	Subst. + subst.	
Akrobatikstellungen	Subst. + subst.	
Gastgeber	Subst. + subst.	
Nationaltrainer	Adj. + subst.	
Verhaltensregeln	Subst. + subst.	
Sex-Formen	Subst. + subst.	
Akrobatik-Sex-Verbot	Subst. + subst. + subst.	2
Fußballstars	Subst. + subst. + subst.	
Schwellkörperreptur	Slov. + subst. + subst.	
Penis-Riss	Subst. + subst.	
Männer-Medizin	Subst. + subst.	
Denungsposition	Subst. + subst.	
Sexposition	Subst. + subst.	
Krafttraining	Subst. + subst.	
Verletzungsgefahr	Subst. + subst.	
Traum-Bundesliga	Subst. + subst. + subst.	2
Fußballvolk	Subst. + subst. + subst.	

Profi-Klub	Adj. + subst.	
Wunsch-Klub	Subst. + subst.	
Fan-Forscher	Subst. + subst.	
Lehrstuhl	Slov. + subst.	
Sport-Marketing	Subst. + subst.	
Klub-Interesse	Subst. + subst.	
Umfeld	Před. + subst.	
Fan-Basis	Subst. + subst.	2
Erstligist	Čísl. + subst.	
Basketball	Subst. + subst.	2
Etappen-Sieger	Subst. + subst.	
Handball	Subst. + subst.	2
Bänderriss	Subst. + subst.	
Facettengelenk	Subst. + subst.	2
Wirbelsäule	Subst. + subst.	
Springreiten	Slov. + subst.	
Olympiasieger	Subst. + subst.	2
Schwimm-Gigant	Slov. + subst.	2
Intensivstation	Adj. + subst.	
Bewegungsfähigkeit	Subst. + subst.	
Lebensgefahr	Subst. + subst.	
Schulteroperation	Subst. + subst.	
Weltrekorde	Subst. + subst.	
Alkoholsucht	Subst. + subst.	2
Weltschwimmer	Subst. + subst.	

Subst. = substantivum

Adj. = adjektivum

Čísl. = číslovka

Adv. = adverbium

Slov. = slov

Před. = předložka

Záj. = zájmeno

PŘÍLOHA D

Seznam kompozit objevujících se v deníku Frankfurter Allgemeine Zeitung 9. 4. 2014

KOMPOZITUM	DRUH KOMPOZITA	VÝSKYTŮ
Leistungssport	Subst. + subst.	3
Kernpunkt	Subst. + subst.	
Grundversorgung	Subst. + subst.	2
Spitzensportler	Subst. + subst.	
Bundeswehr	Subst. + subst.	
Bundespolizei	Subst. + subst.	
Sporthilfe	Subst. + subst.	
Feuerwehr	Subst. + subst.	
Fördermittel	Subst. + subst.	
Spitzensportförderung	Subst. + subst. + subst.	2
Rotationengeschwindigkeit	Subst. + subst.	
Großereignissen	Adj. + subst.	
Rückkehr	Adv. + subst.	
Krankmeldung	Adj. + subst.	
Turniergolf	Subst. + subst.	
Achillessehnenverletzung	Subst. + subst. + subst.	
Zwangspause	Subst. + subst.	
Vielzahl	Záj. + subst.	
Topfavorit	Subst. + subst.	
Titelverteidiger	Subst. + subst.	
Buchmacher	Subst. + subst.	
Einschaltquoten	Slov. + subst.	
Fernsehesender	Subst. + slov. + subst.	2
Schwarzhändler	Adj. + subst.	2
Siegeschance	Subst. + subst.	
Schlussstag	Subst. + subst.	
Südstaat	Subst. + subst.	
Nordosten	Subst. + subst.	
Baumschule	Subst. + subst.	
Nachfolger	Před. + subst.	
Zugnummer	Subst. + subst.	
Weltranglistenersten	Subst. + subst. + subst. + subst.	
Altmeister	Adj. + subst.	
Rückschlag	Adv. + subst.	2
Landesmann	Subst. + subst.	
Masters-Sieger	Subst. + subst.	

Eissturm	Subst. + subst.	
Jahreshauptversammlung	Subst. + adj. + subst.	
Turnierpremiere	Subst. + subst.	2
Rückenoperation	Subst. + subst.	2
Saison-Höhepunkt	Subst. + adj. + subst.	
Rekordzahl	Subst. + subst.	
Eisenhower-Baum	Subst. + subst.	2
Fixpunkte	Adj. + subst.	3
Vielschichtigkeit	Záj. + subst.	
Leistungssportler	Subst. + subst.	
Spitzensport	Subst. + subst.	2
Speerspitze	Subst. + subst.	
Öffentlichkeitsarbeit	Subst. + subst.	
Sportnation	Subst. + subst.	
Selbstzweck	Záj. + subst.	
Spitzenleistung	Subst. + subst.	
Erfolgsprämien	Subst. + subst.	
Nachwuchs	Před. + subst.	2
Beispiel	Před. + subst.	2
Spitzenathleten	Subst. + subst.	
Nachwuchsbereich	Před. + subst. + subst.	
Sportloterie	Subst. + subst.	2
Sportförderung	Subst. + subst.	2
Eigenleben	Záj. + subst.	
Goldmedaille	Adj. + subst.	
Weltmeisterschaft	Subst. + subst.	
Radrennfahrer	Subst. + slov. + subst.	
Einzelverfolgung	Čísl. + subst.	
Landessportbund	Subst. + subst. + subst.	2
Saisonsieg	Subst. + subst.	
Zeitfahr-Weltmeister	Subst. + slov. + subst. + subst.	
Vorsprung	Před. + subst.	
Hauptfeld	Adj. + subst.	
Schulterverletzung	Subst. + subst.	
Fußball-Bundesligaklub	Subst. + subst. + subst. + subst. + subst.	
Mittelfeldspieler	Subst. + subst. + subst.	2
Schwimm-Olympiasieger	Slov. + subst. + subst.	
Schulteroperation	Subst. + subst.	
Medienberichten	Subst. + subst.	
Intensivstation	Adj. + subst.	

Krankenhaus	Adj. + subst.	
Tischtennis	Subst. + subst.	
Tischtennissieger	Subst. + subst. + subst.	
Bundesstützpunkt	Subst. + subst. + subst.	
Tischtennis-Bund	Subst. + subst. + subst.	
Behindertensportverband	Subst. + subst. + subst.	
Schrittfehler	Subst. + subst.	
College-Meister	Subst. + subst.	
Basketballtalent	Subst. + subst. + subst.	2
Jahrgang	Subst. + subst.	
Basketballspieler	Subst. + subst. + subst.	2
Montagabend	Subst. + subst.	
22-Jährige	Čísl. + subst.	
Außenseiter	Adv. + subst.	
Fernsehzuschauer	Subst. + slov. + subst.	
Beitrag	Před. + subst.	
College-Karriere	Subst. + subst.	
Vollbart	Adj. + subst.	
Kultstatus	Subst. + subst.	
Mannschaftskollege	Subst. + subst.	
Amateurgeist	Subst. + subst.	
Jahrzehnten	Subst. + subst.	
Sportdirektor	Subst. + subst.	
Nationalmannschaftskollege	Adj. + subst. + subst.	
Bundesliga	Subst. + subst.	2
Überfliegen	Před. + subst.	
Ausland	Před. + subst.	
Lebensplan	Subst. + subst.	
Sprungwurfspezialist	Subst. + subst. + subst.	
Ballzauberer	Subst. + subst.	2
Ersatzbank	Subst. + subst.	
Frühjahr	Adj. + subst.	
Höhenluft	Adj. + subst.	
Nationalmannschaft	Adj. + subst.	
Bundesstaat	Subst. + subst.	
2,10-Meter-Mann	Čísl. + subst. + subst.	
Basketball	Subst. + subst.	
Viertelfinale	Čísl. + subst.	3
College-Meisterschaft	Subst. + subst.	
Alkoholgesetze	Subst. + subst.	2
Karriereplanungen	Subst. + subst.	
Hausfriedensbruch	Subst. + subst. + subst.	

Problemfall	Subst. + subst.	
Fußball-WM	Subst. + subst. + subst.	
Nationalstürmer	Adj. + subst.	
Oberschenkel	Adj. + subst.	
Mannschaftsarzt	Subst. + subst.	2
Muskelproblemen	Subst. + subst.	2
Schulterproblemen	Subst. + subst.	2
Beckenverletzung	Subst. + subst.	
Bundesligaprofi	Subst. + subst. + subst.	2
Ligaspiel	Subst. + subst.	
Fußballsaison	Subst. + subst. + subst.	2
Schiedsrichter	Slov. + subst.	4
Gegenspieler	Před. + subst.	
Regelverstoß	Subst. + subst.	
Bildschirm	Subst. + subst.	
Hilfsmittel	Subst. + subst.	
TV-Zuschauer	Subst. + subst.	
Himmelswillen	Subst. + subst.	
Realitätsverweigerung	Subst. + subst.	
Fußball	Subst. + subst.	2
Sehfehler	Slov. + subst.	
Elfmeter	Čísl. + subst.	
Tabellenführung	Subst. + subst.	
Rückstand	Adv. + subst.	
Sehstörung	Slov. + subst.	
Glanzform	Subst. + subst.	
Boulevardblatt	Subst. + subst.	
Schlagzeile	Subst. + subst.	
Pressekarte	Subst. + subst.	
Rückspiel	Adv. + subst.	3
Augenzeugen	Subst. + subst.	
Tarnkappe	Subst. + subst.	
Bayern-Trainer	Subst. + subst.	
Fortsetzung	Subst. + subst.	2
Niederlage	Adj. + subst.	3
Hinspiel	Adv. + subst.	2
Strafraum	Subst. + subst.	3
Freistöße	Adj. + subst.	2
Fußballverständnis	Subst. + subst. + subst.	2
Ballkontrolle	Subst. + subst.	3
Passfolgen	Subst. + subst.	
Laufwege	Subst. + subst.	

Mittelfeld	Subst. + subst.	
Spielertypen	Subst. + subst.	2
Ballbesitz	Subst. + subst.	2
Torgefahr	Subst. + subst.	
Flügelstürmer	Subst. + subst.	
Grundlinie	Subst. + subst.	2
Bundesliga	Subst. + subst.	4
Guardiola-Bayern	Subst. + subst.	
Innenverteidiger	Adv. + subst.	
Spieleröffner	Subst. + subst.	2
Konterstürmer	Subst. + subst.	
Strafraumbelagerung	Subst. + subst. + subst.	2
Nationaltorwart	Adj. + subst.	
Selbstvertrauen	Záj. + subst.	
Kopfball	Subst. + subst.	2
Vorjahr	Před. + subst.	
Maximalerfolg	Adj. + subst.	
Elfmeterschießen	Čísl. + subst. + subst.	2
Zeigefinger	Slov. + subst.	
Achtelfinale	Čísl. + subst.	
Europameisterschaft	Subst. + subst.	
Handball	Subst. + subst.	

Subst. = substantivum

Adj. = adjektivum

Čísl. = číslovka

Adv. = adverbium

Slov. = slov

Před. = předložka

Záj. = zájmeno